

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Ἕκτος

Συνδρομή ἑτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἀρχοῦνται ἀπὸ 1 ἰανουαρίου ἐκάστου ἔτους, καὶ εἶναι ἑτησίαι.—Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6.

1 Ὀκτωβρίου 1878

ΠΑΝΟΜΟΙΟΥΤΥΠΟΝ ΤΗΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ ΤΟΥ
ΠΑΝΟΥΤΖΟΥ ΝΟΤΑΡΑ

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Αρ. 389.

α
Γρ. 750:

ΕΘΝΙΚΟΝ ΤΑΜΕΙΟΝ

Χρεωσθῶνται Γρόσια Επτακόσια πενήντα μὲ τόκον ἐτήσιον ὀκτώ τὰ ἑκατὸν, διδόμενον κατὰ ἑξαμηνίαν, καὶ ἐξοφλοῦνται εἰς ἔτη τρία. Ἡ παρούσα ὁμολογία εἶναι δεκτὴ εἰς ἀγορὰν ἐθνικῶν κτημάτων προτιμᾶται ἀπὸ μετρητὰ εἶναι δεκτὴ καὶ εἰς συναλλάγματα, κατὰ τὸν Νόμον τὸν ἐκδοθέντα ἐν Ἐπιδαύρῳ τὴν 17. Ἰανουαρίου αὐτῆς. Αρ. α.

Ἐν Κορίνθῳ τὴν α Αὐγούστου 1823.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΟΥ

Α. ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ.

Ο Μινίστρος τῆς Οἰκονομίας

Ο Αρχιγραμματεὺς τῆς
Ἐπικρατείας
Θ. ΝΕΓΡΗΣ.

Πανὺτζου Νόταρος

Ὁ Πανοῦτζος Νοταρᾶς ἐγεννήθη τῷ 1740. Ἐπὶ τῆς πρώτης ἐθνοσυνελεύσεως ἐχηρημάτισε πληρεξούσιος, μετὰ δὲ τὴν ἐγκατάστασιν τοῦ Ἐκτελεστικοῦ ἐξελέγη ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν. Ἐπὶ τῆς δευτέρας ἐθνοσυνελεύσεως ἐχηρημάτισεν ἀντιπρόεδρος τῆς Βουλῆς, ἐπὶ δὲ τῆς τρίτης ὀριστικὸς πρόεδρος. Μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ Μεσολογγίου, ἡ ἐθνοσυνέλευσις ἐκλέξασα κυβέρνη-

σιν μὲν διδακτορικὴν ὑπὸ τὸν Ζαΐμην, ἐπιτροπὴν δὲ ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς, ἵνα συμπράττῃ μετὰ τῆς κυβερνήσεως, διελύθη πρόεδρος τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης ἦτον ὁ Πανοῦτζος Νοταρᾶς, ὅστις ὡς τελευταίαν πράξιν ἐπὶ τοῦ ἀγῶνος ἐξέδωκε τὴν 16 Μαρτίου 1827 ἐξ Αἰγίνης προκήρυξιν, δι' ἧς προσεκαλοῦντο οἱ πληρεξούσιοι νὰ συνέλθωσιν εἰς Τροιζῆνα, κατόπιν δὲ ἀπεσύρθη εἰς τὰ ἴδια.

Ὁ Κυβερνήτης διώρισε τὸν Πανοῦτζον Νοταρᾶν μέλος τοῦ Πανελληνίου ἐπὶ τῶν οικονομικῶν, ἀλλ' οὗτος, ἐννενηκοντούτης ὡν τότε, δὲν ἀπεποιήθη μὲν τὸ ἀξίωμα, ἀγνωστον ὅμως εἶνε, ἂν ἔλαβε καὶ ἐνεργητικόν τι μέρος. Ἡ ἐν Ἀθήναις ἐθνοσυνέλευσις τοῦ 1843, ἧς διετέλει μέρος, ἐξελέξατο αὐτὸν πρόεδρον αὐτῆς, χάριν σεβασμοῦ, τὰ ἐπίμοχθα ὅμως καθήκοντα τοῦ προέδρου ἐξετέλουν οἱ ἀντιπρόεδροι Μαυροκορδάτος, Κωλέττης, Μεταξᾶς καὶ Λόντος. Ἀπεβίωσε δὲ ἐν Τρικάλαις τῆς Κορινθίας (ἰδιαιτέρᾳ αὐτοῦ πατρίδι) τῷ 1849, ἡλικίαν ἄγων τότε ἑκατὸν ἐννέα ἐτῶν.

Μία τῶν ἀρχαιοτέρων καὶ ἐνδοξοτέρων οικογενειῶν τῆς Ἑλλάδος εἶνε καὶ ἡ τῶν Νοταρᾶδων. Κατὰ μαρτυρίας Βυζαντινῶν καὶ νεωτέρων συγγραφέων κατὰγονται, κατὰ κηδεστίαν ὅμως, ἐκ τῆς βασιλευσάσης οικογενείας τῶν Παλαιολόγων. Πρῶτος ἀρχηγὸς τῆς οικογενείας ταύτης, λέγει ὁ Κούμας, μνημονεύεται ὁ Νικόλαος Νοταρᾶς, ἀκμάσας τῷ 1384—1454 καὶ εἰς γάμον ἔλθων μετὰ τινος ἡγεμονίδος τῆς βασιλευσάσης οικογενείας τοῦ Παλαιολόγου. Υἱοὶ δ' αὐτοῦ ὑπῆρξαν ὁ Λουκάς καὶ ὁ Ἄγγελος Νοταρᾶς. Ὁ Λουκάς Νοταρᾶς ἐχρημάτισε μέγας Δούξ' ἐπὶ τῆς Ἀλώσεως, δὲ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐπολέμησε, κατὰ τὸν Χάμμερ,² ἀνδρείως.

Τὴν 30 Μαΐου 1453, γράφει ὁ κ. Παπαρηγόπουλος, ὅτε εἰσῆλθε τὸ δεύτερον ὁ Μεχμέτ Β' εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἐπορεύθη κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸ οἶκον τοῦ Νοταρᾶ καὶ εὗρε τὴν σύζυγόν του κλινῆν ἐκ τῶν φοβερῶν τῆς προτεραίας συγκινήσεων. Ὅθεν πλησιάζας εἰς τὴν κλινὴν καὶ προσαγορεύσας τὴν ἀσθενῆ εἶπε: «Χαῖρε, ὦ μήτηρ, μὴ λυποῦ ἐν τοῖς συμβεβηκόσι. Τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου γενέσθω. Ἐχω ἔτι πλείονα τῶν ὅσα ἀπώλεσας τοῦ δούναί σοι μόνον υἱάκιον». Τότε προσῆλθον καὶ οἱ παῖδες τοῦ μεγάλου δουκὸς καὶ προσεκίνησαν τὸν νέον αὐτῶν κύριον καὶ εὐχαρίστησαν, μεθ' ἧς ἀπῆλθεν οὗτος ἵνα περιοδεύσῃ ἀνά τὴν πόλιν. Ὅλοι οἱ αἰχμάλωτοι, ὃ ἐστὶν ὅλοι οἱ ἐπιζήσαντες κάτοικοι εἶχον ἀπαχθῆ εἰς τὸ στρατόπεδον καὶ τὸν στόλον. Εἰς τὰς ὁδοὺς δὲν ἐφάνετο ψυχὴ ζῶσα μόνον ἐν ταῖς οἰκίαις ἐξηκολούθει ἡ λεηλασία τὰ σατανικά αὐτῆς ὄργια, καὶ ἀνεζητοῦντο μανιωδῶς ὅσα τὴν προτεραίαν δὲν ἀνευρέθησαν, καὶ ἐφόνευον ἀλλήλους οἱ ἄρπαγες ἵνα ἀποφύγῃ τὴν διανομήν. Ἡ θῆξ τῆς μεγάλης ταύτης πόλεως, ἧτις χθὲς ἔτι, πλήρης ζωῆς, περιελάμβανε τὴν κεφαλὴν καὶ τὴν καρδίαν ὅλου τοῦ χριστιαν-

1. Ὁ μέγας Δούξ ἦτο περὶ τὰ ἔσχατα τῆς Βυζαντινῆς αυτοκρατορίας ὁ πρωτοπούργος ἡ μεσάζων τοῦ αυτοκράτορος. Κυρίως δὲ ἦτον ἀρχηγὸς τῶν κατὰ θάλασσαν δυνάμεων. Σημ. Ἐστία.

2. Ἱστορία τῆς Ὀθωμανικῆς αυτοκρατορίας ὑπὸ Χάμμερ. Μετάφρασις Κ. Σ. Κρυκιδᾶ, τόμ. Β'.

νισμοῦ τῆς Ἀνατολῆς, νῦν δὲ κατέκειτο νεκρὰ καὶ ἄφρωνος, ἐπροξένητε συγκινήσιν τινα καὶ εἰς αὐτὴν τὴν σιδηρὰν καρδίαν τοῦ Μεχμέτ Β', ὅστις ὅτε ἐφθασεν ἐνώπιον τῶν ἀνακτόρων καὶ ἀπέδλεψε πρὸς τὴν ἐν αὐτοῖς ἐπικρατοῦσαν ἐρημίαν, δὲν ἠδυνήθη νὰ μὴ ἐνθυμηθῆ τὸ τοῦ Πέρσου ποιητοῦ ἐκεῖνο «ἡ ἀράχνη ἐπιτελεῖ τὰ τοῦ θυρωροῦ καθήκοντα ἐν ταῖς στοαῖς τοῦ βασιλέως, ἡ δὲ γλαυχὴ τονίζει τὸν ἐνούλιον παιᾶνα ἐν τοῖς ἀνακτόροις τοῦ Ἀφρασιᾶβ». Ἄλλ' ἡ ἀκαριαία αὕτη συγκίνησις, καὶ, τὸ δεινότερον, ἡ ἐπὶ τινος ὥρας ἰσχύσασα φιλανθρωπία, ἐξέλιπον μετ' ὀλίγον. Πλησίον τῶν ἀνακτόρων διέταξεν ὁ σουλτάνος νὰ παρατεθῆ συμπόσιον. Ἐκεῖ καταβαπτισθεὶς ὑπὸ τοῦ οἴνου διέταξε τὸν ἀρχιερατικὸν νὰ ἀπέλθῃ εἰς τὸν οἶκον τοῦ μεγάλου δουκὸς καὶ νὰ εἴπῃ αὐτῷ, ὅτι ὁ ἡγεμὼν ὀρίζει ἵνα στείλῃ τὸν υἱὸν σου τὸν νεώτερον εἰς τὸ συμπόσιον. Ἦτο δὲ ὁ νέος 14^{ων} μόλις ἐτῶν καὶ εὐειδής. Ὁ πατὴρ ἀκούσας τὴν διαταγὴν ἀπενεκρώθη καὶ ἀπεκρίθη, ὅτι δὲν εἴθισται παρ' ἡμῶν νὰ παραδίδωμεν οἰκειᾶς χερσὶ τὰ ἡμέτερα τέκνα, ἵνα μιανθῶσι. Προτιμότερον εἶναι νὰ στείλῃ ὁ ἡγεμὼν δῆμιον, ἵνα λάβῃ τὴν κεφαλὴν μου. Ὁ ἀρχιερατικὸς τὸν συνεβούλευσε νὰ μὴ παροξύνῃ τὴν ὄργην τοῦ σουλτάνου· ὁ δὲ, μὴ πειθόμενος εἶπε, ὅτι ἂν θέλῃ ἄς λάβῃ τὸ παιδίον καὶ ἄς ἀπέλθῃ, ἀλλ' αὐτὸς οἰκείως θελήματι δὲν θέλει πώποτε τὸ δώσει. Τότε ὁ ἀρχιερατικὸς ἐπιστρέψας παρὰ τῷ ἡγεμῶνι διηγήθη τὰ ὑπὸ τοῦ μεγάλου δουκὸς βηθέντα. Ὁ δὲ σουλτάνος ἀνεφώνησε: «Ἵπαγε λοιπὸν μετὰ τοῦ δημίου, καὶ σὺ μὲν φέρε με τὸ παιδίον, ὁ δὲ δῆμιος ἄς ἀπαγάγῃ τὸν δούκα καὶ τοὺς ἄλλους αὐτοῦ υἱούς». Ὁ Νοταρᾶς μαθὼν τὸ μήνυμα, ἠσπασθὴ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ τὰς θυγατέρας, καὶ ἐπορεύθη μετὰ τοῦ δημίου αὐτὸς τε καὶ οἱ δύο πρεσβύτεροι αὐτοῦ υἱοὶ· ὁ δὲ νεώτερος ἀπηλθε μετὰ τοῦ ἀρχιερατικοῦ, ὅστις ἐπανεβῆ τὸ μὲν παιδίον παρέδωκεν εἰς τὸν ἡγεμόνα, ἔδειξε δὲ τοὺς λοιποὺς ἐν τῇ πύλῃ τοῦ παλατίου ἰσταμένους. Ὁ σουλτάνος κρατήσας τὸ παιδίον διέταξε τὸν δῆμιον νὰ ἀποκεφαλίσῃ τὸν πατέρα καὶ τοὺς δύο ἀδελφοὺς. Ὅτε ὁ δῆμιος παραλαβὼν αὐτοὺς ἀπήγαγε μικρὸν κάτωθεν τοῦ παλατίου καὶ ἀνήγγειλεν εἰς τὰ θύματα τὴν ἀπόφασιν, ὁ νεώτερος τῶν δύο υἱῶν ἤρχισε νὰ κλαίῃ. Ἄλλ' ὁ πατὴρ ἐνεθάρρυνεν ἀμφοτέρους εἰπὼν: «Τεκνία, χθὲς ἐν μιᾷ καιροῦ ῥοπή ἀπώλεσάμεν καὶ δόξαν καὶ πλοῦτον καὶ δύναμιν· ἠδυνάμεθα ἴσως νὰ ζήσωμεν, ἀλλὰ πῶς; καταφρονούμενοι καὶ ταλαιπωρούμενοι μέχρι οὗ ἔλθαι καὶ ἐρ' ἡμᾶς τὸ ἀναπόδραστον τέλος. Ζωῆς τοιαυτῆς δὲν εἶναι προτιμότερος ὁ θάνατος; Ποῦ ὁ βασιλεὺς ἡμῶν; Δὲν ἐπισεν ἐχθὲς μαχόμενος; Ποῦ ὁ μέγας Δομέστικος, ποῦ ὁ πρωτοστράτωρ Πηλαιολόγος καὶ οἱ δύο αὐτοῦ

υἱοί; Δὲν ἐσφάγησαν χθὲς ἅπαντες ἀγωνιζόμενοι; Εἶθε καὶ ἡμεῖς ἀπεθάνομεν μετ' αὐτῶν. Πλὴν καὶ αὕτη ἡ ὥρα ἀγαθὴ ἐστὶ! Λυτρούμενοι σήμερον τῶν δεσμῶν τοῦ βίου, ἀσφαλιζόμεν τὸ μέλλον· διότι τίς οἶδε τὰ ὄπλα τοῦ διαβόλου, καὶ ἂν παραμένοντες ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ δὲν ἠθέλομεν πληγῆ παρὰ τῶν ἰσθῶλων αὐτοῦ βελῶν; Νῦν τὸ στάδιον ἐτοιμον. Ἐν ὀνόματι τοῦ σταυρωθέντος ὑπὲρ ἡμῶν καὶ θανόντος καὶ ἀναστάντος, ἀποθάνομεν καὶ ἡμεῖς ἵνα σὺν αὐτῷ ἀπολαύσωμεν τῶν ἀγαθῶν αὐτοῦ». Ταῦτα εἰπὼν καὶ στηρίξας τοὺς παῖδας προσεκάλεσε τὸν δῆμιον νὰ ἐκτελέσῃ τὰ διαταχθέντα, ἀρχόμενος ἀπὸ τῶν νέων. Καὶ ὑπακούσας ὁ δῆμιος ἀπέτεμε τὰς κεφαλὰς τῶν νέων ὀρθῶς τοῦ πατρὸς καὶ ἐκφωνοῦντος: «Εὐχαριστῶ σοι, Κύριε»· δίκαιος εἶ, Κύριε. Μεθ' ἧς ἐξήτησε καὶ ἔλαβε τὴν ἀδειαν νὰ προσευχηθῆ εἰς παρακείμενον μικρὸν τινα ναὸν, ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἐξελθὼν ἀπεκεφαλίσθη ὡσαύτως.

Ὁ Ἄγγελος Νοταρᾶς τὸ μὲν πρῶτον διεσώθη εἰς Μονεμβασίαν, ἔπειτα δὲ μετόπισεν εἰς Τρίκαλα τῆς Κορινθίου.

ΟΛΙΒΕΡ ΤΟΥΙΣΙ

Ἐκ τῶν τοῦ Καρόλου Δίκου.

Συγγράμ. 181 καὶ 110.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΒ'

Ὁ Ὀλιβερ τυγχάνει περιποιήσεων, οἷον οὐδέποτε ἄλλοτε ἔτυχε.

Ἡ ἄμαξα κατῆλθε τὸ Μάουντ Πλέζαντ (Mount Pleasant) καὶ ἀνῆλθεν εἰς τὴν ὁδὸν Ἐξμάουθ, λαβοῦσα τὴν αὐτὴν περίπου διεύθυνσιν, ἣν εἶχεν ἀκολουθήσει ὁ Ὀλιβερ ὅτε μετὰ τοῦ Ἀπανωλαδιᾶ ἐφθασεν εἰς Λονδίνον. Φθᾶσα εἰς Ἰσλιγκτων πρὸ τοῦ ξενοδοχείου τοῦ Ἄγγελου, ἔλαβεν ἄλλην διεύθυνσιν καὶ ἐστάθη τέλος πρὸ τινος κομψῆς οἰκίας πλησίον τῆς Πέντονβιλλ, εἰς μίαν ἡσυχον καὶ ἐρημικὴν ὁδόν. Ἀμέσως ἠτοιμάσθη μίαν κλινὴν, ἐν ἧ ὁ κύριος Μπράουνω κατέκλινε τὸν νέον προστατευμένον του.

Εἰς τὸν Ὀλιβερ ἐπεδαψιλεύθησαν καλοκάγαθως πολλαὶ περιποιήσεις, ἀλλ' ἐπὶ ἱκανὰς ἡμέρας τὸ ταλαιπωρὸν παιδίον ἔμενον ἀναίσθητον εἰς πάσας τὰς φροντίδας τῶν νέων φίλων του· πολλὰκις ὁ ἥλιος ἀνέτειλε καὶ ἔδυσε καὶ ὁ Ὀλιβερ κατέκειτο ἐπὶ τῆς κλινῆς, καταμαστιζόμενος ὑπὸ δεινοῦ πυρετοῦ, ὅστις ὑπέσκαπτεν αὐτὸν, ὡς τὸ λεπτόν δξύ εἰσδύον διασθίρει καὶ τὸν σκληρότερον σίδηρον. Ὁ γὰρ, ἀδύνατος, κάτισχνος, ἀνέννησε τέλος ἐκ τοῦ μακροῦ καὶ ἐπωδύου ἐκεῖνου ἐπιήλυτον. Ἀνεσηκώθη μετὰ κόπου ἐπὶ τῆς κλινῆς του, ἐστήριξε τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ τρέμοντος βραχιονίου του καὶ παρετήρησε μετ' ἀνησυχίας περὶ αὐτοῦ.

«Ποῦ εἶμαι; ποῦ με ἔφεραν;» εἶπε.

Ἐξηνητημένους ὡν ὑπὸ τοῦ πυρετοῦ, ἀπήγ-

γελσε τὰς λέξεις ταύτας διὰ φωνῆς ἀσθενεστάτης· ἀλλ' ἀμέσως τὰς ἤκουσαν· διότι τὰ παραπετάσματα τῆς κλινῆς παρεμερίσθησαν παραχρῆμα, καὶ κυρία τις προβεβηκυῖα τὴν ἡλικίαν, κοσμίως καὶ ἀπλῶς ἐνδεδυμένη, ἠγέρθη τῆς ἔδρας ἐν ἧ καθυμένῃ ἔπλεκε, καὶ ἦλθε πλησίον τῆς κλινῆς.

«Μὴ ὀμιλῆς, παιδί μου, εἶπε μετὰ γλυκύτητος εἰς τὸν Ὀλιβερ· πρέπει νὰ μένης πολὺ ἡσυχος, διότι ἄλλως θὰ ξανακυλίσης εἰς τὴν ἀρρώστια· διότι ἦσο πολὺ κακὰ, ὅσον κακὰ ἠμπορεῖς νὰ φαντασθῆς· πέσε πάλιν εἰς τὸ στρώμα σου, ὡς καλὸ παιδάκι ὁποῦ εἶσαι.»

Ταῦτα δὲ λέγουσα ἐτοποθέτησε αὐτοχρόνως τὴν κεφαλὴν τοῦ Ὀλιβερ ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου, ἀνεσήκωσε τὴν κόμην αὐτοῦ, ἧτις ἐπιπτεν ἐπὶ τοῦ μετώπου του καὶ τὸν ἐκύτταξε τόσῳ καλοκάγαθως καὶ τόσῳ τρυφερῶς, ὥστε ὁ Ὀλιβερ δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατηθῆ, ἀλλὰ λαβὼν διὰ τῆς μικρᾶς καὶ κατίσχνου χειρὸς αὐτοῦ τὴν τῆς γραίας κυρίας τὴν ἔφερε περὶ τὸν λαιμόν του.

«Θεέ μου, πόσον εἶναι εὐγνώμων ὁ μικρὸς μου! εἶπεν ἡ γραία κυρία δακρύουσα. Καθύμενο παιδί· πόσον θὰ συνεκινεῖτο ἡ μητέρα του, ἐὰν ἀφ' οὗ ἠγρύπνει εἰς τὸ κρεβάτι του ὡς ἐγώ, τὸ ἐπαπέδλεπε τώρα!

— Ἴσως μὲ βλέπει, ἐψιθύρισεν ὁ Ὀλιβερ, συνάπτων τὰς χεῖρας ἴσως ἠγρύπνησε πλησίον μου, κυρία· μοῦ φαίνεται πῶς ἦτον ἐκεῖ.

— Εἶναι ἀποτέλεσμα τοῦ πυρετοῦ, παιδί μου, εἶπεν ἡ γραία φιλοστόργως.

— Πιθανόν, εἶπεν ὁ Ὀλιβερ σκεπτικῶς· ὁ οὐρανὸς εἶναι τόσον μακρὰν, καὶ ὅσοι κατοικοῦσιν εἰς αὐτὸν εἶναι τόσον εὐδαίμονες, ὥστε δὲν εἶναι δυνατόν νὰ καταβῶσιν ἐδῶ κάτω, πλησίον εἰς τὸ κρεβάτι ἐνὸς παιδίου· ἀλλ' ἂν εἴξευρε πῶς εἶμαι ἄρρωστος, πολὺ θὰ με ἐλυπεῖτο· ὑπέφερε παραπολὺ προτοῦ ἀποθάνῃ! Ὅχι, δὲν ἠμπορεῖ νὰ εἰξεύρῃ ὃ τι μοῦ συμβαίνει, διότι ἂν ἔβλεπε ποῦ μὲ ἐκτύπησαν θὰ ἦτο λυπημένη, καὶ εἰς τὰ ὄνειρά μου τὴν ἔβλεπα πάντοτε χαρούμενη καὶ μὲ πρόσωπον γελαστό.»

Ἡ γραία κυρία οὐδὲν ἀπεκρίθη, ἀλλ' ἐσπύργισε τοὺς ὀφθαλμούς καὶ εἶτα τὰ δισπρά της, ἔδωκεν εἰς τὸν Ὀλιβερ νὰ πῖν ἀναψυκτικόν τι ποτὸν καὶ ἐθώπευσε τρυφερῶς διὰ τῆς χειρὸς τὴν παρειὰν αὐτοῦ, συνιστώσα αὐτῷ νὰ ἦναι πολὺ φρόνιμος καὶ πολὺ ἡσυχος, διότι ἄλλως θὰ ἐπιπτε πάλιν ἄρρωστος.

Ὁ Ὀλιβερ δὲν ἐκινήθη πλέον, πρῶτον, διότι ἐπεθύμει σφόδρα νὰ ὑπακούῃ πάσας τὰς παραίνεσις τῆς ἀγαθῆς γραίας, καὶ ἔπειτα, ἄς εἰπώμεν καὶ τοῦτο, διότι ἡ ὀμιλία τὴν ὁποίαν ἔκαμεν ἐξήνητησε τὰς δυνάμεις του. Ἐβυθίσθη εἰς ὕπνον, ἀφ' οὗ ἐξήγαγεν αὐτὸν τὸ φῶς κηρίου, οὗ τῆ βοήθειᾳ, πλησίον τῆς κλινῆς του ὄντος, εἶδε κύριόν τινα κρατοῦντα εἰς τὴν χεῖρα ὄρολόγιον·

οὗτος ἔψαυσε τὸν σφυγμὸν τοῦ παιδίου καὶ εἶπεν ὅτι εἶναι πολὺ καλλίτερα.

«Εἶσαι πολὺ καλλίτερα, ἢ ὄχι, φίλε μου; εἶπε πρὸς τὸν Ὀλιβερ.

— Ναι, σέρ, σὰς εὐχαριστῶ, ἀπεκρίνατο ἡ κείνος.

— Εἰξευρα ἐγὼ πῶς θὰ γίνης καλλίτερα. Θὰ πεινᾷς βέβαια; εἶπεν ὁ κύριος.

— Ὁχι, σέρ, ἀπεκρίνατο ὁ Ὀλιβερ.

— Χμ! εἶπεν ὁ ἰατρός. Εἰξευρα πολὺ καλὰ πῶς δὲν θὰ πεινᾷς. Δὲν πεινᾷ, κυρὰ Μπέντγουιν, προσέθηκεν ἀπορρηγματικῶς.

Ἡ γραῖα ἐκλινεν εὐσεβάτως τὴν κεφαλὴν, ὑπερ ἐσήμαινεν ὅτι εἶχε μεγάλην ὑπόληψιν εἰς τὴν ἰκανότητα τοῦ ἰατροῦ καὶ ἐκεῖνος ἐπίσης ἐφάνητο ὅτι τὴν αὐτὴν ἀκριβῶς ἰδέαν εἶχε περὶ ἑαυτοῦ.

«Νυστάζεις, ἢ ὄχι, φίλε μου; εἶπεν ὁ ἰατρός.

— Ὁχι, σέρ, ἀπεκρίνατο ὁ Ὀλιβερ.

— Δὲν νυστάζεις; εἶπεν ὁ ἰατρός, δεικνύων ὅτι κῦχαριστήθη ἐκ τῆς ἀπαντήσεως. Καὶ οὕτε θὰ διψᾷς βέβαια, ἔ;

— Ὁχι, κύριε, διψῶ, ἀπεκρίθη ὁ Ὀλιβερ.

— Αὐτὸ ἴσα ἴσα περιέμενα, κυρὰ Μπέντγουιν, εἶπεν ὁ ἰατρός. Εἶναι φυσικὸν νὰ διψᾷ, φυσικώτατον. Ἡμπορεῖτε νὰ τῷ δώσητε ὀλίγον τσάι, καὶ μίαν φέταν καψαλισμένον ψωμί, χωρὶς βούτυρον. Νὰ μὴ τον ἔχετε βρασιὰ σκεπασμένον, κυρὰ, προσέχετε ὅμως καὶ νὰ μὴ κρυώσῃ. Αὐτὰ λοιπὸν νὰ κάμετε, σὰς παρακαλῶ.»

Ἡ γραῖα κυρία προσέκλινε, ὁ δὲ ἰατρός, δοκιμάσας πρῶτον τὴν πτισάνην καὶ ἐξάρξας τὴν ποιότητα αὐτῆς, ἐξῆλθεν ὡς ἄνθρωπος βιαστικὸς καὶ κατέβη τὴν κλίμακα, κτυπῶν δυνατὰ τὰς πτέρνας τῶν ὑποδημάτων, πρὸς ἐνδειξιν τῆς σπουδαιότητός του.

Ὁ Ὀλιβερ ἐβουβίσθη καὶ πάλιν εἰς ὕπνον, ὅταν δ' ἐξύπνησε ἐπλησίαζε μεσονύκτιον. Ἡ πρεσβύτις ἐπνηχῆθη αὐτῷ φιλοστόργως καλὴν νύκτα, καὶ παρέδωκεν αὐτὸν εἰς τὴν φροντίδα καὶ ἐπιμέλειαν γονδρῆς τινὸς γυναικὸς ἥτις πρὸ μικροῦ εἰσῆλθε, φέρουσα εἰς τὸν σάκκον τῆς ἐν μικρὸν προσευχητᾶριον καὶ ἕνα μέγαν νυκτικὸν σκουφόν. Ἐτοποθέτησε τὸ ἐν ἐπὶ τῆς τραπέζης, τὸν ἕτερον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς, εἶπεν εἰς τὸν Ὀλιβερ ὅτι ἤλθε διὰ νὰ γρυπνήσῃ πλησίον του, καὶ καθήσασα παρὰ τὴν ἐστίαν, ἀπεκοιμήθη μετὰ μικρόν. Τὸν ὕπνον τῆς διέκοπτον σπασμωδικοὶ ἀνατιναγμοί, ἐξυπνώσας δ' οὕτω, ἔτριβε τὴν μύτην τῆς καὶ ἀπεκοιμήτο ἐκ νέου.

Ἡ νύξ ἐπέρασεν οὕτω βραδέως. Ὁ Ὀλιβερ ἐμεινεν ἐπὶ τινὰ καιρὸν ἐξυπνος, καταγινόμενος νὰ μετρή τὸς μικροὺς φωτεινοὺς κύκλους, οὓς ἐσχημάτιζε τὸ κανδήλιον ἐπὶ τῆς στέγης, ἢ νὰ παρακολουθῇ μὲ νωθρὸν βλέμμα τὰς πολυπλόκους γραμμὰς τοῦ κοσμοῦντος τὸν τοῖχον χάρατος.

Τὸ σκίῳφως ἐκεῖνο καὶ ἡ ἐν τῷ κοιτῶνι ἐπικρατοῦσα βαθεῖα σιγὴ εἶχόν τι τὸ ἐπιβλητικόν, καὶ ἕκαμνον τὸ παιδίον νὰ συλλογιζήται ὅτι ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας καὶ ἐπὶ πολλὰς νύκτας ὁ θάνατος ἐπεκρίματο ἐπ' αὐτοῦ, καὶ ὅτι δυνατὸν ἦτο νὰ ἐπανεῖλθη καὶ πάλιν φοβερὸς καὶ ζοφώδης ἐστράφη ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου του καὶ προσνηχῆθη διαπύρως.

Βαθμηδὸν κατελήθη ὑπὸ βαθέος καὶ ἡσύχου ὕπνου, οἷον μόνῃ ἡ κατεύνας ἀδιαλείπτων πόνων ἐπιφέρει ὑπὸ τῆς ἡρέμου καὶ σωτηρίου ἐκείνης ἀναπαύσεως, ἣν ὅταν τις ἐξυπνῶν χάνη λυπεῖται. Ἐὰν ὁ θάνατος ὁμοίαζε τὴν ἀνάπαυσιν ταύτην, τίς θὰ ἤθελε νὰ ἐξυπνήσῃ, ἵνα ἐξακολουθήσῃ ὑποφέρειν τὰς λύπας καὶ τὰ βάσανα τοῦ βίου, καὶ ἀδιαλείπτως παρενοχλούμενος ὑπὸ τῶν μεριμνῶν περὶ τοῦ παρόντος, τῶν ἀνησυχιῶν περὶ τοῦ μέλλοντος, καὶ, τὸ δεινότερον, ὑπὸ τῶν ἀναμνήσεων τοῦ παρελθόντος;

Ἡ ἡμέρα ἦτο πολὺ προκεχωρημένη ὅταν ὁ Ὀλιβερ ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμούς· ἦτο φαιδρὸς καὶ περιχαρὴς ἡ κρίσις εἶχε παρέλθει, καὶ ὀριστικῶς πλέον ἀνῆκεν εἰς τὸν κόσμον τοῦτον.

Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἠδύνατο νὰ ἐξαπλώται ἐπὶ μακροῦ ἀνακλίντρου, στηριζόμενος εἰς πολλὰ προσκεφάλαια· ἐπειδὴ δὲ ἀκόμη ἦτο πολὺ ἀδύνατος καὶ δὲν ἤμπορεῖ νὰ βαδίσῃ, ἡ κυρία Μπέντγουιν διέταξε νὰ τον φέροι κατὰ τὸν ἴδιον αὐτῆς κοιτῶνα, τὸν ἐτοποθέτησε δὲ παρὰ τὴν ἐστίαν· ἐκάθησε πλησίον του, καὶ ἐν τῇ παρφορᾷ τῆς χαρᾶς τῆς, βλέπουσα αὐτὸν ἐκτὸς κινδύνου ἐξεραγγῆ εἰς λυγμοὺς καὶ δάκρυα ἄφθονα.

«Μὴ διδῆς προσοχὴν, μικρὲ μου φίλε, ἔλεγεν ἡ ἀγαθὴ γραῖα· δὲν ἠμπορῶ νὰ βασιτάξω· νὰ, τώρα ἐτελείωσε, συνηλθα.

— Εἶσθε πολὺ καλὴ δι' ἐμὲ, κυρὰ, εἶπεν ὁ Ὀλιβερ.

— Ἄς μὴ γίνεταί πλέον λόγος δι' αὐτὸ, φίλε μου, εἶπεν ἡ γραῖα· αὐτὸ δὲν ἔχει καμμίαν σχέσιν μὲ τὸν ζωμόν σου καὶ εἶναι τώρα πλέον καιρὸς νὰ τον πάρῃς. Ὁ ἰατρός εἶπε πῶς σήμερον τὸ πρῶτ' ἔλθῃ ἴσως καὶ ὁ κύριος Μπράουνλω, καὶ πρέπει νὰ μὰς εὔρῃ εἰς καλὴν κατάστασιν, διότι ὅσῳ καλλίτερα εἴμεθα, τόσῳ περισσότερον θὰ εὐχαριστήσῃ.»

Καὶ ἀμέσως ἡ ἀγαθὴ γραῖα ἐξέστανεν εἰς μικρὰν χύτραν ἐν πινάκιον ζωμοῦ, τόσῳ πυκνοῦ, ὥστε ἠδύνατο νὰ ἐπαρκῆσῃ εἰς τὸ πτωχοκομειὸν διὰ φαγητὸν τριακοσίων πενήτηντα τοῦλάχιστον πτωχῶν.

«Σοῦ ἀρέσουν αἱ εἰκόνες, παιδί μου; ἠρώτησεν ἡ κυρία Μπέντγουιν βλέπουσα τὸν Ὀλιβερ μετὰ προσοχῆς θεωροῦντα προσωπογραφίαν τινὰ, κρεμαμένην εἰς τὸν τοῖχον ἀκριβῶς ἀπέναντι αὐτοῦ.

— Δὲν εἰξεύρω, κυρὰ, εἶπεν ὁ Ὀλιβερ, μὴ

ἀποσπῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀπὸ τῆς εἰκόνος· πολὺ ὀλίγας ἔχω ἰδεῖ καὶ δὲν εἰξεύρω τίποτε. Πόσον ὄραϊον καὶ γλυκὺ εἶναι τὸ πρόσωπον αὐτῆς τῆς κυρίας!

— Ἄ, παιδί μου, εἶπεν ἡ πρεσβύτις, οἱ ζωγράφοι πάντοτε ζωγραφίζουν τὰς γυναῖκας ὠραιότερας ἀπὸ ὅ τι εἶναι, διότι ἄλλως δὲν θὰ ἕκαμναν δουλειὰ. Ἐκεῖνος ὁποῦ ἐφεῦρε πρὸ ὀλίγου καιροῦ τὸν τρόπον, μὲ τὸν ὅποιον ἐπιτυχῶναι ὁμοιοτάτην ἀπεικόνισιν, ἄς ἦναι βέβαιος πῶς δὲν θὰ κάμῃ πολλὰ κέρδη ἢ μηχανὴ του εἶναι εἰλικρινῆς, βλέπεις, καὶ δὲν κολακεύει, προσέθηκε γελῶσα.

— Παριστάνει κανένα αὐτὴ ἡ εἰκὼν, κυρὰ; ἠρώτησεν ὁ Ὀλιβερ.

— Ναι, εἶπεν ἡ πρεσβύτις, παύσασα πρὸς καιρὸν νὰ παρατηρῇ τὸν ζωμόν· εἶναι προσωπογραφία.

— Καὶ ποῖον παριστάνει; ἠρώτησεν ὁ Ὀλιβερ μετὰ σπουδῆς.

— Τῇ ἀληθείᾳ δὲν εἰξεύρω, ἀπεκρίνατο φαιδρῶς ἡ πρεσβύτις. Ἀλλὰ βέβαια, ὑποθέτω, πῶς δὲν παριστάνει κανένα, τὸν ὅποιον σὺ ἢ ἐγὼ νὰ ἐγνωρίσαμεν. Φαίνεται πῶς σοῦ ἀρέσει πολὺ, παιδί μου.

— Εἶναι τόσῳ καλόν, τόσῳ εὐμορφόν, ἀπεκρίθη ὁ Ὀλιβερ.

— Ἐλπίζω ὅμως, ὅτι δὲν θὰ τὸ φοβάσαι, εἶπεν ἡ πρεσβύτις, πρκατηρήσασα μετ' ἐκπλήξεως ὅτι τὸ παιδίον ἐθεώρει τὴν εἰκόνα μετὰ σεβασμοῦ.

— Ὁ, ὄχι, ὄχι! ὑπολαβὼν εἶπε μετὰ ζωηρότητος ὁ Ὀλιβερ· ἀλλὰ τὰ ῥάτια του φαίνονται πολὺ λυπημένα καὶ ὡς νὰ ἦναι κολλημένα ἐπάνω μου. Ἡ καρδία μου μοὶ λέγει, προσέθηκε ταπεινῇ τῇ φωνῇ ὁ Ὀλιβερ, ὅτι ἡ κυρία ἐκείνη ὡς νὰ ἤθελε νὰ μου ὀμιλήσῃ καὶ δὲν ἠμποροῦσε.

— Θεέ μου! ἀνεκράγασε φρίττουσα ἡ κυρία Μπέντγουιν, μὴ λέγῃς τέτοια πράγματα, φίλε μου! εἶσαι ἀδύνατος καὶ νευρικός· εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἀσθενείας σου· ἄφησε νὰ γυρίσω τὸ κάθισμά σου ἀπὸ τὴν ἄλλην μεριὰν διὰ νὰ μὴ βλέπῃς πλέον αὐτὴν τὴν εἰκόνα· νὰ, εἶπε ποιοῦσα συγχρόνως ὅ τι ἔλεγε, τώρα πλέον δὲν ἠμπορεῖς νὰ τὴν βλέπῃς.»

Ὁ Ὀλιβερ ὅμως τὴν ἐβλεπε διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς ψυχῆς κάλλιστα, ὡς νὰ μὴ εἶχεν ἀλλάξῃ θέσιν, ἀλλ' ἐφοβήθη μήπως ἐνοχλήσῃ τὴν ἀγαθὴν γραῖαν· τῇ ἐμειδίασε φιλοφρόνως, ὅταν αὐτὴ τὸν παρετήρησε, καὶ ἡ κυρία Μπέντγουιν, περιχαρὴς διότι τὸν ἐβλεπεν ἡσυχότερον, ἠλάττισε τὸν ζωμόν του, εἰς τὸν ὅποιον ἐκοψεν ὀλίγα τεμάχια καψαλισμένου ἄρτου, μεθ' ὅλης τῆς σοβαρότητος, ἣν τοιαύτη ἀσχολία ἀπῆτει. Ὁ Ὀλιβερ κατεβρόχθισεν ἀπλήστως τὸν ζωμόν, καὶ ἐφόρα τὴν τελευταίαν κοχλιαρίαν, ὅτε ἐκρουσάν τὴν θύραν.

«Ἐμπρός!» εἶπεν ἡ πρεσβύτις καὶ εἰσῆλθεν ὁ κύριος Μπράουνλω.

Προσχώρησεν ὅσον ἐλαφρὰ ἠδύνατο· ἀλλὰ μόλις ὕψωσε τὰ δίοπτρά του ἐπὶ τοῦ μετώπου καὶ συνῆψε τὰς χεῖρας ὀπισθεν τῶν νώτων, ὅπως θεωρήσῃ ἐπὶ μακρὸν καὶ ἐν ἀνέσει τὸν Ὀλιβερ, καὶ τὸ πρόσωπόν του ἠλλοιώθη ἀμέσως καὶ πολυλάκις ἠλλαξεν ὄψιν. Ἐξηντηλέμενος ὑπὸ τῆς ἀσθενείας ὁ Ὀλιβερ κατέβαλεν ἀνωφελεῖς προσπαθείας, ἐκ σεβασμοῦ πρὸς τὸν εὐεργέτην του, νὰ σηκωθῇ, καὶ ἐπανεπέσειν εἰς τὸ ἀνάκλιτρόν του· ὁ δὲ γέρον κύριος Μπράουνλω, ὅστις μόνος του εἶχε περισσότεραν καρδίαν, ἀφ' ὅσων συνήθως ἔχουσιν ἐξ γέροντες, ἐξεραγγῆ εἰς δάκρυα ἀφθονώτατα, ἅτινα δὲν θάποπειραθῶμεν νὰ ἐξηγήσωμεν, στερούμενοι τῆς ἀπαιτουμένης πρὸς τοῦτο φιλοσοφικῆς ἰκανότητος.

«Τὸ καυμένον τὸ παιδί! τὸ καυμένον τὸ παιδί! εἶπε προσπαθῶν νὰ καταστήσῃ καθαροτέρην τὴν φωνὴν του. Ἐκρώσα σήμερον τὸ πρῶτ', κυρία Μπέντγουιν· φοβοῦμαι μήπως ἤρπασα καμμίαν καταρροήν.

— Ἐλπίζω πῶς δὲν ὑπάρχει τοιοῦτος φόβος, ἀπεκρίνατο ἐκείνη. Ὅλα τὰ μανδύλιά σας ἦσαν πολὺ στεγνά, σέρ.

— Δὲν εἶναι βέβαιον τοῦτο, Μπέντγουιν, εἶπεν ὁ κύριος Μπράουνλω. Νομίζω ὅτι μοὶ ἐδώσατε χθὲς ὑγρὸν προσόψιον· ἀλλ' εἶναι περιττὰ περισσότερα περὶ τοῦ ἀντικειμένου αὐτοῦ. Πῶς εἶσαι, μικρὲ μου φίλε;

— Ἐξάρετα, σέρ, ἀπεκρίνατο ὁ Ὀλιβερ, καὶ σὰς εἶμαι εὐγνώμων διὰ τὰς τόσας καλωσύνας σας.

— Τὸ ἀγαπητὸν παιδί! εἶπεν ὁ κύριος Μπράουνλω, συνελθὼν ἐκ τῆς συγκινήσεώς του. Τῷ ἔδωσες νὰ φάγῃ τίποτε, Μπέντγουιν;

— Ἐφαγεν ἕνα πιάτο ἐξαιρετὸν ζωμόν, ἀπεκρίθη ἡ κυρία Μπέντγουιν.

— Μπᾶ! ἕκαμεν ὁ κύριος Μπράουνλω, ὕψων τοὺς ὤμους, ὀλίγα ποτηράκια κρασιοῦ τοῦ Πόρτο θὰ τον ὠφέλουν περισσότερον ἢ ὄχι, Τὼμ Οὐάιτι;

— Μὲ λέγουν Ὀλιβερ, σέρ, ἀπεκρίνατο ὁ μικρὸς ἀσθενὴς, ἐκπλαγείς.

— Ὀλιβερ; εἶπεν ὁ κύριος Μπράουνλω. Ὀλιβερ τί; Ὀλιβερ Οὐάιτι, ἔ!

— Ὁχι, σέρ, Ὀλιβερ Τουίστ.

— Παράδοξον ὄνομα, εἶπεν ὁ γέρον κύριος. Διὰ τί ὅμως εἶπες εἰς τὸν δικαστὴν ὅτι ὀνομάζεσαι Τὼμ Οὐάιτι;

— Ποτὲ δὲν εἶπα τέτοιον πρᾶγμα, σέρ, ἀπεκρίθη ὁ Ὀλιβερ ἐκθαμβος.

Τοῦτο ἐφάνητο τόσῳ καθαρὰ ὅτι ἦτο ψεῦδος, ὥστε ὁ κύριος Μπράουνλω ἐρούψεν ἐπὶ τοῦ παιδίου βλέμμα ὀλίγον αὐστηρόν· ἀλλὰ δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ μπιβάλλῃ περὶ τῶν λόγων του, διότι ἡ ἀλήθεια ἐφάνητο ὡσεὶ ἐγκεκαρχαγμένη εἰς τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου του.

«Κάποιος παρανόησις συμβαίνει αναμφισβό-
λως,» εἶπεν ὁ κύριος Μπράουνλω. Ἄλλα καίτοι
μὴ ἔχων πλέον αἰτίαν νὰ παρατηρῆ ἀτενῶς τὸ
παιδίον, ἢ ἀνάμνησις ὅμοις τῆς ὁμοιότητος τοῦ
Ὀλιβερ πρὸς γνωστὸν πρόσωπον ἐπανήλθεν εἰς
τὸν νοῦν του, καὶ τοσοῦτω ζωηρά, ὥστε δὲν κα-
τέρθητο νὰ ποσπάσῃ ἀπὸ αὐτοῦ τὰ βλέμματα.

«Ἐλπίζω ὅτι δὲν θὰ εἰσθε δυσχερεστημένοι
ἀπὸ ἐμῆ, σὲρ, εἶπεν ὁ Ὀλιβερ ὑψῶν ἱκετευτικὰ
ὄμματα.

— Ὡ, ὄχι, ἀπεκρίνατο ὁ γέρον κύριος. Ὡ
θεέ μου! Τί βλέπω! Μπέντγουν, κύτταξε ἐκεῖ
καὶ ἐδῶ.»

Καὶ ταῦτα λέγων, εἰδείκνυσεν ἀλληλοδιαδόχως
τὴν ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς τοῦ Ὀλιβερ εἰκόνα,
καὶ τὴν μορφήν τοῦ παιδίου, ἧτις ἦτο ζῶν ἀν-
τίγραφον τῆς εἰκόνης· οἱ αὐτοὶ ὀφθαλμοὶ, τὸ
αὐτὸ στόμα, τὰ αὐτὰ χαρακτηριστικά. Κατὰ
τὴν στιγμὴν μάλιστα ἐκείνην τοσοῦτω κατα-
πληκτικῆ ἦτο ἡ ὁμοιότης, ὥστε πᾶσαι αἱ γραμ-
μαὶ τοῦ προσώπου ἐφαίνοντο ἀπεικονισμέναι
μετὰ θαυμαστῆς ἀκριβείας.

Ὁ Ὀλιβερ ἠγνόει τὸ αἴτιον τῆς αἰφνιδίου ἐ-
πιφωνήσεως ταύτης· ἐτρόμαξε σφόδρα, καὶ ἀ-
δύνατος ἔτι ὢν ἐκ τῆς ἀσθενείας ἐλιποθύμησε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΓ'

Ἐν ᾧ εἰς τὸν ροήμονα ἀναγνώστην παρουσιάζο-
νται νέα πρόσωπα, ὀχι ἄσχετα πρὸς με-
ρικὰς ἐνδιαφεροσὰς λεπτομερείας τῆς προ-
κειμένης ἱστορίας. Καὶ νέα λεπτομερείαι
περὶ τοῦ ἀξιαγάστου γέροντος Ἑβραίου καὶ
περὶ τῶν νεαρῶν αὐτοῦ μαθητῶν.

Ὅταν ὁ Ἀπανωλαδιᾶς καὶ ὁ ἄξιος σύντρο-
φός του, ὁ κύριος Μπέιτς, ἀφετερισθέντες διὰ πα-
ρανόμου μέσου τὸ εἰς τὸν κύριον Μπράουνλω ἀ-
νήκονταν μανθῆλιον, ἠνώθησαν μετὰ τοῦ καταδιώ-
κοντος τὸν Ὀλιβερ πλήθους, ὡς ἀνωτέρω διη-
γήθημεν, ἐνέδωσαν εἰς αἰσθητικὰ ἀμυμον καὶ
ἀξέπαινον, τὸ τῆς αὐτοσυντηρήσεως. Ἐπειδὴ
δὲ τὸ σέβας πρὸς τὴν ἀτομικὴν ἐλευθερίαν εἶ-
ναι ἐν τῶν προνομίων, ἐφ' οἷς πᾶς γνήσιος Ἀγ-
γλος τὰ μάλιστα ἐγκυαχᾶται, οὐδὲν εἶναι ἀ-
νάγκη νὰ παρατηρήσῃ ὅτι ἡ τοιαύτη φυγὴ τῶν
νεαρῶν βαλκαντιοτόμων θίνυψῶσιν αὐτοὺς ἐν τῷ
πνεύματι παντὸς εἰλικρινοῦς πατριώτου. Ὁ τι
δὲ ἀριστα καταδεικνύουσιν ὅτι ἐπραττον ὡς ἀλη-
θεῖς φιλόσοφοι εἶναι, ὅτι μάλιστα ἡ γενικὴ προ-
σοχὴ ἐστράφη εἰς τὸν Ὀλιβερ, ἐπαυσαν διώκον-
τες αὐτὸν καὶ ἐσπευσαν νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὸ
κατάλυμά των διὰ τῆς συντομωτέρας ὁδοῦ· ἀφ'
οὐ δι' ὅλης τῆς ταχύτητος τῶν ποδῶν των διέ-
τρεξαν λαβύρινθον στενῶν δρομίσκων καὶ σκο-
λιῶν διόδων, ἔστησαν ὡς ἐκ κοινῆς συνεννοήσεως
ὑπὸ χαμηλὸν τινα καὶ σκοτεινὸν θέλον, καὶ ἐ-
κεῖ μάλιστα ἀναπνεύσας, ὁ κύριος Μπέιτς ἐξέπεμψε
κραυγὴν χαρᾶς, καὶ ἐν τῇ παραφορᾷ τῆς φαι-
δρότητος αὐτοῦ ἀνεκάγχασε σφοδρῶς καὶ μὴ δυ-

νάμενος νὰ κρατηθῆ ἐκυλίσθη χαμαὶ γελῶν.
«Τί ἔχεις καὶ γελᾷς ἔτσι; ἠρώτησεν ὁ Ἀπα-
νωλαδιᾶς.

— Χὰ, χὰ, χὰ! ὠρύετο ὁ Τσάρλυ Μπέιτς.
— Μὴ κάμνης τόσοσιν σαματᾶ, παρετήρησεν
ὁ Ἀπανωλαδιᾶς, ἀνησυχῶς βλέπων περὶ αὐτόν.
Ἐχεις ὄρεξι, βρὲ βόιδι, γιὰ κουμπουροῦκι;

— Δὲν ἔχω νὰ βαστάξω, εἶπεν ὁ Μπέιτς,
δὲν ἔχω. Μωρὲ εἶδες πῶς τῶθαλε ἔς τὰ τέσ-
σαρα, πῶς ἔστριβε τοὺς δρόμους, πῶς ἐσκόνα-
φτε! Καὶ ἐγὼ μὲ τὸ μανθῆλι ἔς τὴν τσέπη νὰ
φωναζῶ· Κλέφτης, πιάστε τον! Ἄ, χὰ, χὰ!

Ἡ ζωηρὰ τοῦ κύριου Μπέιτς φαντασία ἀναπα-
ρέστησεν αὐτῷ τὴν σκηνὴν ταύτην ὑπὸ τῷ
κωμικῆν ἐποψίν, ὥστε καὶ πάλιν δὲν ἠδυνήθη νὰ
κρατηθῆ, ἀλλ' ἐκυλίσθη γελῶν ἀπλέτως.

«Τί θὰ εἶπῃ ὁ Φέιγγιν; ἠρώτησεν ὁ Ἀπανω-
λαδιᾶς, καθ' ἣν στιγμὴν ἐπαυσεν ὁ σύντροφός
του τοὺς γέλωτας διὰ νάναπνεύσῃ.

— Τί; εἶπεν ὁ Μπέιτς.

— Ναί, τί;

— Ἐ; τί ἠμπορεῖ νὰ εἶπῃ; ἠρώτησεν ὁ
Μπέιτς, ἀποτόμως διακόπτων τοὺς καγχασμούς
του καὶ καθιστάμενος σύννου, διότι ὁ τόνος τῆς
ὁμιλίας τοῦ Ἀπανωλαδιᾶ ἦτο σοβαρός. Τί ἠμ-
πορεῖ νὰ εἶπῃ;

Ὁ κύριος Ντῶκινς, ἀντὶ πάσης ὀπαντήσεως,
ἤρχισε νὰ συρίττη, ἀφείλε τὸν πῖλόν του, καὶ ἐ-
κίνει τὴν κεφαλὴν, ζέων τὸ οὖς αὐτοῦ.

«Τί θέλεις νὰ εἶπῃς μὲ αὐτό; ἠρώτησεν ὁ
Μπέιτς.

— Τραλαλά, τραλαλά. Μπᾶ! ἠγίαινε νὰ
ἰδῆς μὴν ἔρχονται,» ἀπεκρίνατο ὁ Ἀπανωλα-
διᾶς σαρκαστικῶς.

Ἦτο καὶ αὕτη ἀπάντησις, ἀλλ' ἤκιστα σα-
φῆς· τούτου ἕνεκεν ὁ κύριος Μπέιτς ἐπανέλαβε τὴν
ἐρώτησίν του.

«Τί σημαίνει αὐτό;»

Ὁ Ἀπανωλαδιᾶς δὲν ἀπεκρίθη, ἀλλ' ἐφόρεσε
τὸν πῖλόν του, ἀνύψωσε διὰ τῶν χειρῶν τὸ μα-
κρὸν ἐνδυμᾶ του, ἐφούσκωσε διὰ τῆς γλώσσης
τὴν παρειᾶν, ἐτσίμπησε πολλάκις τὸ ἄκρον τῆς
βίνος του, καὶ εἶτα στρέψας τὰς πτέρνας εἰσώρ-
μησεν εἰς τὴν αὐλήν. Ὁ κύριος Μπέιτς ἠκολούθη-
σεν αὐτὸν σκεπτικῶς. Ὀλίγας στιγμὰς μετὰ τὴν
συνδιάλεξιν ταύτην ὁ ἀστειὸς γέρον ἠκραῶτο
τὸν κρότον τῶν βημάτων των ἐν τῇ παλαιᾷ
κλίμακῃ. Ἐκάθητο παρὰ τὴν ἐστίαν, ἔχων ἐμ-
προσθὲν του κασαιτερίνην λάγνηνον, καὶ διὰ μὲν
τῆς μιᾶς χειρὸς κρατῶν ἀλάντα καὶ τεμάχιον
ἄρτου, διὰ δὲ τῆς ἑτέρας μαχαίριον. Εἶδεχθῆς
μειδίαμα ἐρρυτιδῶσε τὸ πελιθὸν πρόσωπόν του,
ὅταν ἐστράφη νάκούσῃ, τείνων τὸ οὖς πρὸς τὴν
θύραν καὶ συστρέφων τοὺς ἀγρίους ὀφθαλμούς
ὑπὸ τὰς πικρὰς ὀφθαλμοῦς του.

«Τί τρέχει; εἶπε καὶ ἡ φυσιογνωμία του ἔλ-
1. Φιλότης.

λοῖσθη. Μόνον δύο; Μὴ τους συνέθη τίποτε;
Προσοχὴ!»

Τὰ βήματα προσήγγισαν καὶ μετὰ μικρὸν ἠ-
κούσθησαν εἰς τὸν διάδρομον. Ἡ θύρα ἠνοιχθῆ
βραδέως· ὁ Ἀπανωλαδιᾶς καὶ ὁ Τσάρλυ Μπέιτς
εἰσῆλθον, καὶ τὴν ἐκλείσαν ὀπισθὲν των.

«Ποῦ εἶναι ὁ Ὀλιβερ; εἶπεν ὁ Ἑβραῖος μα-
νιόδης γενόμενος καὶ ἐγερθεὶς ἀπειλητικῶς. Τί
ἔγινε;»

Οἱ νέοι λωποδύται ἐκύτταξαν τὴν διδάσκαλόν
των περίφοβοι, κατόπιν προσέβλεψαν ἀλλήλους
μετὰ προφανοῦς ἀμηχανίας καὶ δὲν ἀπεκρί-
θησαν.

«Τί ἔγινεν ὁ Ὀλιβερ; εἶπεν ὁ Ἑβραῖος, ἀρ-
πάζων ἐκ τοῦ περιλαϊμίου τὸν Ἀπανωλαδιᾶν
καὶ διὰ φοικτῶν βλασφημιῶν ἀπειλῶν αὐτόν.
Λέγε ἢ σ' ἐπινίξ!»

Ὁ Φέιγγιν δὲν ἠστειζέτο οὕτως ὁμιλῶν, ὡ-
στε ὁ Τσάρλυ Μπέιτς, ὅστις ἐν πάσῃ περιπτώ-
σει ἔκρινε συνετὸν νὰ προσυλαχθῆ, καὶ ὅστις οὐ-
δόλως ἀδύνατον ἐθεώρει καὶ τὸν ἰδικόν του ἀ-
ποπνιγμὸν ὑπὸ τοῦ Ἑβραίου, ἔπεσεν εἰς τὰ γό-
νατα, καὶ ἐξέπεμψεν ὀξείαν καὶ παρατεταμέ-
νην κραυγὴν, ὁμοιάζουσαν μὲ μυκηθμὸν μανέν-
τος ταύρου καὶ συγχρόνως μὲ ἦχον θαλασσίας
κόγχης.

«Θὰ ὁμιλήσῃς; εἶπεν ὁ Ἑβραῖος μετὰ φωνῆς
βροντώδους, ταρασσῶν συνάμα τὸν Ἀπανωλα-
διᾶν μετὰ τσαύτης δυνάμεως, ὥστε θαύμα ἦτο
πῶς τὸ ἐνδυμα αὐτοῦ δὲν ἀπέμεινεν εἰς τὰς χεῖ-
ράς του.

— Ἐπεσεν εἰς τὸ δόκανον, νά! εἶπεν ὁ Ἀ-
πανωλαδιᾶς, θυμωμένος. Ἐ, θὰ μ' ἀφήσῃς ἢ
ὄχι;»

Καὶ ἀπαλλαγεὶς ἐπιτηδείως, ἤρπασε τὴν σοῦ-
βλαν, καὶ ἐσημάδευσεν τὸν ὑπενδύτην τοῦ ἀ-
στείου γέροντος· ἂν ἐπετύγγανε, θὰ τὸν ἔκαμνεν
ἀναμφισβόλως νάπολῃσῃ τὴν φαιδρότητά του ἐπὶ
ἓνα ἢ δύο μῆνας, ἴσως καὶ περισσότερον.

Ὁ Ἑβραῖος ὀπισθοδρόμησε μετ' εὐκινήσιος,
ἦν οὐδεὶς θὰ ὑπόπτειεν ὅτι ἐκέκτετο γέρον οὐ-
τως ἐξησθενημένος κατὰ τὸ φαίνόμενον, καὶ ἀρ-
πάσας τὴν κασαιτερίνην λάγνηνον, ἠτοιμάζετο
νὰ τὴν ἐξακοντίσῃ κατὰ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἀν-
τιπάλου του· ἀλλ' ὁ Τσάρλυ Μπέιτς ἐφείλκυσε
κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν τὴν προσοχὴν του διὰ
φρικώδους ὠρυγῆς, καὶ κατ' αὐτοῦ ἔρριψεν ὁ Ἑ-
βραῖος τὴν πλήρη ζύθου λάγνηνον.

«Ἐ, ἔ, ἔ! Τί εἶν' αὐτὴ ἡ ἀνεμοζάλη; ἠκού-
σθη λέγουσα αἰφνιδίως χονδρῆ τις φωνή. Ποῖος
μοῦ ἔρριψεν αὐτὸ εἰς τὸ πρόσωπον; Τὸ καλὸ εἶ-
ναι πῶς μόνον ἡ μπίρα μὲ εὔρε καὶ ὄχι καὶ τὸ
κανάτι, ἀλλοιῶς κάποιος ἐδῶ μέσα κακὰ θὰ τὴν
περνοῦσε. Ποτέ μου δὲν θὰ ἴπιστευα πῶς ἓνας
γεροκολασμένος Ἑβραῖος ἠμποροῦσε νὰ χύσῃ ἀ-
πάνω σου ἄλλο ἀπὸ νερὸ, καὶ τοῦτο μόνον ἂν
εἴξευρε πῶς θὰ ἐξημίονε τὴν ἐταιρίαν τῶν ὑ-

δραγωγείων. Τί τρέχει λοιπὸν, Φέιγγιν; Διά-
βολε, ὁ λαίμοδέτης μου ἔγινε μουσικίδι ἀπὸ τὴν
μπίρα... Θὰ ἔμπης μέσα, ζῶν; τί κάνει αὐτοῦ
ἔξω; Ἐντρέπεσαι διὰ τὸν αὐθέντη σου; ἐδῶ!»

Ὁ οὕτως ἀποτόμως καὶ τραχέως ὁμιλῶν ἦτο
εὐφροστος παλληκαρᾶς, τριακονταπενταετῆς πε-
ρίπου τὴν ηλικίαν, φέρων μαύρην βεδιγκόταν ἐκ
προστώχου βελούδου, παλαιὰς φαϊᾶς ἀναζυρί-
δας, ὑποδήματα μετὰ περιδεμάτων καὶ κυανᾶς
βαμβυκαρᾶς περικνημίδας, καλυπτούσας χον-
δράς καὶ μυῖδεις κνήμας, ἀπὸ ἐκείνας τῶν ὀ-
ποιῶν νομίζεις ὅτι κάτι τι λείπει, ὅταν δὲν εἶ-
ναι προσδεδεμένοι εἰς στερεὰν ἄλυσιν. Ἐφερε
πῖλον ὑπομέλαινα, καὶ περὶ τὸν λαίμον παλαιὸν
μετάξινον μανθῆλιον, μὲ τοῦ ὁποῦ τὰ ἄκρα
ἐσπόγγιζε τὸ πρόσωπον· ἐν τῷ ὠμίλει καὶ ὅταν
ἐτελείωσε, εἰδείξε τὴν φυσιογνωμίαν αὐτοῦ, φυ-
σιογνωμίαν βάνουσον καὶ χυδαίαν, μὲ γένειον
ἀξύριστον πρὸ τριῶν ἡμερῶν καὶ δύο ἀπαισίους
ὀφθαλμούς, ὧν ὁ ἕτερος ἔφερε τὰ ἔχνη προσρά-
του κτυπήματος.

«Ἐδῶ, ἀκούεις;» ἀνεκράυγασεν ὁ βάραθρος
ἐκείνος.

Κύων τις, οὐ ἡ κεφαλή ἦν τετραυματισμένη
εἰς πλείστα μέρη, εἰσῆλθεν ἔρπων.

«Πολὺ ἀργεῖς! Μοῦ κάνεις τὸν ὑπερήφανον
καὶ δὲν θέλεις νὰ μάναγωνίσης ὅταν ἦναι καὶ
ἄλλοι ἐμπρός, ἔ; Πέες 'κει!»

Καὶ τὸ ἐπιφώνημα τοῦτο συνόδευσεν διὰ λα-
κτίσματος, ὑπερ ἐσφενδόνισε τὸ ζῶν εἰς τὸ
ἄλλο ἄκρον τοῦ δωματίου· ἀλλὰ τοῦτο ἐφαί-
νετο συνειθισμένον εἰς τοιαύτην συμπεριφορὰν,
διότι ἐξάρωσεν ἦσυχ εἰς μίαν γωνίαν, ἀνοιγο-
κλείον εἰκοσάκις κατὰ λεπτόν τοὺς ἀσχήμους
ὀφθαλμούς του, ὡσεὶ ἤθελε νὰ ἐπιθεωρήσῃ τὸ
δωμάτιον.

«Μὲ ποῖον λοιπὸν τὰ ἔχεις; εἶπεν ὁ ἄνθρωπος
ἐκείνος καθήμενος. Κακομεταχειρίζεσαι τὰ παι-
διά, γεροτσιγκούνη, γεροκλέφτη, γεροστρίγγλε.
Πολὺ θαυμάζω πῶς δὲν σ' ἐσκότωσαν ἀκόμη· ἂν
ἤμουν ἐγὼ μαθητῆς σου, πρὸ καιροῦ θὰ σε εἶχα
ξεμπερδεμένον, καὶ... Ἄλλ' ὄχι, οὔτε τὸ το-
μάρι σου θὰ εὔρισκα νὰ πωλήσω· τὸ πολὺ πολὺ
θὰ ἦσουν καλὸς γιὰ νὰ σε βάλουν εἰς ἓνα μπο-
κάλι καὶ νὰ σε δείχνουν εἰς τὸν κόσμον ὡς πε-
ρίεργον ἐκτρομα τῆς φύσεως· ἀλλὰ ἔλα πάλιν
ποῦ δὲ φτιάνουν τόσῳ μεγάλα μπουκάλια!

— Ψτ! ψτ! κύριε Σάικς, εἶπε τρέμων ὁ
Ἰουδαῖος· μὴ ὁμιλήτε τόσῳ δυνατὰ.

— Νὰ μὴ μὲ λέγῃς κύριον, εἶπεν ὁ κακοῦρ-
γος. Αὐτὸ εἶναι σημεῖον πῶς κάτι μοῦ μαγε-
ρεύεις. Ἐσύρεις τὸν ὄνομά μου ἢ ὄχι; Δὲν θὰ το
ἀτιμάσω, ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα.

— Καλὰ, καλὰ, Μπίλ Σάικς, εἶπεν ὁ Ἰου-
δαῖος μετὰ βδελυκτῆς ταπεινότητος. Φαίνεσθε
θυμωμένους, Μπίλ.

1. Γέρον φιλόσοφος (ἰθὺγαν).

— Μπορεί, ἀπεκρίνατο ὁ Σάικς. Ἄλλὰ μοῦ φαίνεται πῶς καὶ τοῦ λόγου σου δὲν εὐρίσκεισαι ἕς τὰ σύγκαλά σου, γιὰ νὰ πετῆς κανάτια μπέρα εἰς τὰ κεφάλια τῶν ἀνθρώπων· ἐκτός ἂν καὶ τοῦτο δὲν νομίζης· κακὸν, ὅπως οὔτε τὴν προσοίαν καὶ...

— Ἐτρελάθη;» εἶπεν ὁ Ἑβραῖος ἔλκων τὸν ἀνθρώπον ἐκεῖνον ἐκ τῆς χειρὶδος καὶ δεικνύων αὐτῷ διὰ τοῦ δακτύλου τὰ παιδία.

Ὁ κύριος Σάικς ἤρκεσθη νὰ παραστήσῃ διὰ χειρονομίας ἀνθρώπον, ἔχοντα περὶ τὸν λαιμὸν βρόχον, καὶ ἔκλινε τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ δεξιῦ ὤμου· ὁ Ἰουδαῖος ἐφάνη κατανοήσας πληρέστατα τὴν ἄφρονον ταύτην παντομίμην. Ἐπειτα ἐζήτησεν ἐν ποτήριον οἶνοπνεύματος.

«Καὶ πρόσθεξέ νὰ μὴ βάλῃς μέτα δηλητήριον,» προσέθηκεν, ἐμβαλὼν καὶ ἀποθεῖς τὸν πῖλόν του ἐπὶ τῆς τραπέζης.

Ἐλεγε δὲ τοῦτο ἀστεϊζόμενος· ἀλλ' ἂν ἠδύνατο νὰ ἴδῃ τὸ σατανικὸν μειδιάμα ὑπερδυσταίε τα χεῖλη τοῦ Ἰουδαίου, διευθυνομένου πρὸς τὸ ὑποφύλακιον, θὰ ἐσκέπτετο ὅτι ἡ προφύλαξις δὲν ἦτο ἔλωις ἀνωφελὴς καὶ ὅτι ὁ ἀστεῖος γέρον οὐδόλως ἦτο ἀπίθανον νὰ ἐνέδιδε ποτε εἰς τὴν ἐπιθυμίαν νὰ συμπληρώσῃ κατὰ τὸν ὑποδεικνύμενον τρόπον τὸ ποτόν.

Ἄφ' οὗ ἐρόρθησε μερικὰ ποτήρια οἶνοπνεύματος, ὁ κύριος Σάικς ἔσχε τὴν καλωσύνην ν' ἀποτεινῇ τὸν λόγον πρὸς τοὺς νεαροὺς μαθητευομένους. Καὶ ἡ καλωσύνη του αὕτη προσέκαλεσε συνδιάλεξιν, ἐν ἧ ἡ αἰτία καὶ αἱ περιστάσεις τῆς συλλήψεως τοῦ Ὀλιβερ ἐξετέθησαν διὰ μακρῶν, μετὰ τῶν τροποποιήσεων καὶ τῶν κομημάτων, ἅτινα ἔκρινε καλὸν ὁ Ἀπανωλαδιὰς νὰ παρενθέσῃ.

«Φοβοῦμαι, εἶπεν ὁ Ἑβραῖος, μὴ ἀνθίσῃ καὶ μας φέρῃ εἰς στενοχωρίαν.

— Πολὺ πιθανόν, ἀπεκρίνατο ὁ Σάικς μετὰ κακεντρεχοῦς μειδιάματος. Ἦν καλὸ κομμάτι τσόχα εἶσαι διπλωμένος, Φέιγγιν.

— Καὶ φοβοῦμαι πολὺ, βλέπετε, προσέθηκεν ὁ Ἰουδαῖος, μὴ δοῦς προσοχὴν εἰς τὴν διακοπήν, καὶ παρατηρῶν τὸν Σάικς ἀσκαρδαμυκτῆ, καὶ φοβοῦμαι πολὺ μήπως ἂν ἀρχίσῃ ὁ χορὸς ἔμπλέξουν καὶ ἄλλοι· καὶ τὸ κουφάρι σου δὲν εἶναι σιγουρότερον ἀπὸ τὸ ἰδικό μου, ἀγαπητέ.»

Ὁ βάρβαρος ἐρόρησε καὶ ἐστράφη πρὸς τὸν Ἑβραῖον ἀπειλητικῶς· ἀλλ' ἐκεῖνος ἐβύθησε τὴν κεφαλὴν εἰς τοὺς ὤμους, καὶ προσήλωσεν ἀπλανῶς τὰ βλέμματά του εἰς τὸν ἀπέναντι τοῖχον.

Ἐπεικράτησε μακρὰ σιγὴ ἕκαστον τῶν μελῶν τῆς σεβασμίας ταύτης δημηγύρεως ἐφάνετο ἀπερροφόμενον ἀπὸ τῶν ἰδίων στοχασμῶν, μὴ ἐξαιρουμένου καὶ τοῦ κυνός, ὅστις ἔλειγε τὰ χεῖλη του εὐθήως καὶ ἐφάνετο μελετῶν ἐπιθέσειν κατὰ

1. Ὀμιλήσῃ.

τῶν κνημῶν τοῦ πρώτου ἐντευζομένου ἐν τῇ ὁδῷ.

«Πρέπει νὰ ὑπάγῃ κάνεις νὰ μάθῃ τί συνέβη εἰς τὸ πταισματοδικεῖον,» εἶπεν ὁ κύριος Σάικς μετὰ τόνον φωνῆς ταπεινότερον ἐκεῖνου, μεθ' οὗ προσηγόρευσε τοὺς λοιποὺς ἄμα εἰσελθόντων.

Ὁ Ἑβραῖος ἐνευσε καταφατικῶς.

«Ἐὰν δὲν ἀνθίσει καὶ τὸν ἔχωσαν ἕς τὸ φρέσκο, δὲν ὑπάρχει κάνεις φόβος ἔως οὗ τὸν ἀπολύσουν, εἶπεν ὁ κύριος Σάικς, καὶ τότε πλέον παίρνομεν τὰ μέτρα μας. Πρέπει ναῦροῦμε τὸν τορὸ του με κάθε τρόπο.»

Ὁ Ἑβραῖος κατένευσε καὶ αὖθις.

Ὁ τρόπος οὗτος τῆς ἐνεργείας ἦτο προφανῶς ὁ ἄριστος, ἀλλὰ δυστυχῶς σπουδαιότατον πρόσκομμα παρεμβάλλετο εἰς τὴν παραδοχὴν αὐτοῦ· τὸ πρόσκομμα τοῦτο προήρχετο ἐκ τῆς σφοδρᾶς ἀντιπαθείας, ἧτις ἦν ἐρριζωμένη εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Ἀπανωλαδιὰ, τοῦ Μπέιτς, τοῦ Φέιγγιν καὶ τοῦ κυρίου Μπίλ Σάικς, κατὰ τῆς ἀστυνομίας καὶ τῶν παραρημάτων αὐτῆς, καὶ τῆς ἀπεχθείας ἣν ἠσθάνοντο κατὰ πάσης εἰς τὰ πλησίον αὐτῆς μέρη ἐπισκέψεως, ἀδιάφορον διὰ ποῖαν αἰτίαν.

Δύσκολον θὰ ἦτο νὰ εἰπώμεν πόσον καιρὸν ἔμειναν χωρὶς νὰ ἐκστομίωσι λέξιν, καὶ προσβλέποντες ἀλλήλους εἰς κατάστασιν ἀβεβαίωτητος καὶ ἀναποφασίστου, μηδὲν ἐνέχουσιν τὸ εὐχάριστον· ἄλλως δὲ περιττὴ θὰ ἦτο πᾶσα τοιαύτη εἰκασία· διότι ἡ αἰφνιδια ἀφίξις τῶν δύο νεανίδων, ἃς εἶχεν ἰδεῖ προηγουμένως ὁ Ὀλιβερ, προὐκάλεσε τὴν ἐπανάληψιν τῆς συνδιάλεξεως.

«Διωρθώθη ἡ δουλειά· θὰ ὑπάγῃ ἡ Μπέττυ ἢ ὄχι, κόρη μου;

— Ποῦ; ἠρώτησεν ἡ νεᾶνις.

— Ποῦπετα, εἰς τὸ κατάστημα τῆς ἀστυνομίας, καλὴ μου Μπέττυ,» εἶπε θωπευτικῶς ὁ Ἑβραῖος.

Ἡ νεᾶνις, πρέπει χάριν τῆς δικαιοσύνης νὰ τὸ ὁμολογήσωμεν, δὲν ἠρνήθη ὀριστικῶς νὰ μεταβῇ ἐκεῖ, περιορίσθη ὅμως νὰ εἴπῃ καθαρὰ ὅτι προτιμᾷ μάλλον νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν διάβολον· ἦτο δὲ τοῦτο ἄβρης καὶ εὐγενὴς τρόπος ἐκφράσεως πρὸς ἐνδειξὴν ὅτι ἡ αἰτήσις δὲν τῇ ἤρεσκε, τρόπος καταδεικνύων ὅτι ἡ νεᾶνις εἶχεν ἀρίστην συμπεριφορὰν καὶ εἴξευρε μετὰ λεπτότητος νὰ πορευθῇ νὰ δυσαρεστή τοὺς ἄλλους διὰ σαφοῦς καὶ ὀρισμένης ἀρνήσεως.

Ὁ Ἰουδαῖος συνωφρῶθη· δὲν ὀμίλησε πλέον εἰς τὴν Μπέττυ, ἧτις ἔφερε λαμπρὰν ἐνδυμασίαν, ἵνα μὴ εἰπώμεν μεγαλοπρεπεστάτην, ἐρυθρὰν ἐσθῆτα, πράσινα σαυδάλια καὶ κιτρίνουσ θυσάνους, ἀλλ' ἐστράφη πρὸς τὴν σύντροφόν τῆς.

«Καὶ σεις, Νάνσυ; εἶπε μεθ' ἑλκυστικῶς τρόπου· τί λέγετε, ἀγαπητή μου;

1. Τὸν ἐφυλάκισαν.

2. Τὴ γυνή του.

— Ὅτι ἐγὼ δὲν πιάνομαι ἕς τὰ βρόχια, ἀπειρήθη ἐκεῖνη ὥστε, Φέιγγιν, περιττὸν νὰ ἐπιμένῃς.

— Τί θὰ εἴπῃ αὐτό; εἶπεν ὁ κύριος Σάικς, παρατηρῶν αὐτὴν ἐργίλως.

— Εἶναι ὅπως τὸ λέγω, Μπίλ, ἀπεκρίθη ἡ σύγως ἡ κυρία.

— Μπᾶ! εἶσαι ἀκριβῶς τὸ πρόσωπον ὅπου χρειάζεται, ὑπολαβὼν εἶπεν ὁ Σάικς· κάνεις δὲν σε γνωρίζει εἰς τὴν συνοικίαν ἐκείνην.

— Ἰσα ἴσα δὲν ἠπηγαίνω καὶ ἐγὼ διὰ μὴ με μάθουν, ἀπεκρίνατο ἡ Νάνσυ μετὰ τῆς αὐτῆς ἀταραξίας· δὲν ἠπηγαίνω νέντα-σκέτα, Μπίλ.

— Θὰ ὑπάγῃ, Φέιγγιν, εἶπεν ὁ Σάικς.

— Ὁχι, Φέιγγιν, δὲν θὰ ὑπάγῃ, ἀνεκραύγασεν ἡ Νάνσυ.

— Ναί, σοῦ λέγω, Φέιγγιν, θὰ ὑπάγῃ,» ἐπανέλαθεν ὁ Σάικς.

Ὁ κύριος Σάικς εἶχε δίκαιον. Μετὰ πολλὰς ἀπειλὰς, ὑποσχέσεις καὶ θωπείας, ἡ Νάνσυ συγκατετέθη τέλος νὰ ἀναδεχθῇ τὴν ἐντολήν. Ἄλλως δὲ δὲν εἶχε τοὺς αὐτοὺς λόγους ἵνα ἀρνηθῇ, οὐδὲ καὶ ἡ ἀξιάγαστος σύντροφος αὐτῆς· καταλιπούσα πρὸ μικροῦ μόλις τὸ μακρινὸν μὲν ἀλλὰ κομψὸν προάστειον Ῥάτκλιφ, ὅπως κατοικήσῃ εἰς τὰ περίξ τοῦ Φιηλδλαϊν, δὲν ἐφοβεῖτο, ὡς ἡ Μπέττυ, μὴ συναντήσῃ κανένα τῶν ἀπειροπληθῶν γνωρίμων τῆς.

Κατὰ συνέπειαν, ἀφ' οὗ πρῶτον περιορίζεσθαι μίαν λευκὴν ποδιάν, καὶ ἐφόρεσεν ἕνα ψιθινοπῖλον, προμηθευθεῖσα ταῦτα ἐκ τῆς ἀνεξαντλήτου ἀποθήκης τοῦ Ἑβραίου, ἡ κυρία Νάνσυ ἠτομαίετο νὰ ἐξέλθῃ, ὅπως ἐκτελέσῃ τὴν ἀποστολήν τῆς.

«Μίαν στιγμὴν, ἀγαπητή, εἶπεν ὁ Ἑβραῖος, δοῦς αὐτῇ ἐν μικρὸν σκεπαστὸν καλάθιον· κράτει αὐτὸ εἰς τὰ χεῖρα σου· θὰ φαίνεσαι κατὰ πῶς πρέπει κόρη.

— Δός της καὶ κάνεν μεγάλο κλειδί, Φέιγγιν, εἶπεν ὁ Σάικς. Θὰ φαίνεται ἀκόμη φυσικώτερη.

— Ναί, ναί, ἔχετε δίκαιον, εἶπεν ὁ Ἑβραῖος, περὶν εἰς τὸν δάκτυλον τῆς νέας μίαν μεγάλην ἀντίκλειδα· ἔτσι, τώρα εἶναι περίφημα. Θαυμάσια, ἀγαπητή μου, προσέθηκε τρίβων τὰς χεῖρας.

— Ὁ ἀδελφέ μου! ἀδελφούλη μου! ἀνεκράγασεν ἡ Νάνσυ μετὰ θρήνων καὶ ὀλοχυμῶν, συσφιγγούσα σπασμοδικῶς τὸ καλάθιον καὶ τὴν κλειδα ὡς γυνὴ ἐν ἐσχάτῳ ἀπελπισμῷ εὐρισκομένη· ποῦ νὰ ἴναι τὸ κακόμοιρον τὸ ἀδελφάκι μου, τί νὰ ἔγινε· καλοί μου κύριοι, λάβετε ἔλεος, καὶ εἰπέτε μου ποῦ ἠμπορῶ νὰ εὔρω τὸ ἀδελφάκι μου· ποῦ νὰ τὸ εὔρω!»

Ἄφ' οὗ ἀπήγγειλε ταῦτα διὰ θρηνώδους καὶ σπαραξικαρδίου φωνῆς, πρὸς μεγάλην ἀγαλλίασιν τῶν παρισταμένων, ἡ καλὴ κόρη εἰσήγεσε,

ἐκάμμυσεν ἐκφραστικῶς τοὺς ὀφθαλμούς, ἐχαίρεται τὴν συντροφίαν καὶ ἀπῆλθε.

«Ἄ! περίφημη κοπέλλα, φίλοι μου! εἶπεν ὁ Ἑβραῖος στραφείς πρὸς τοὺς νεαροὺς βαλαντιότους, καὶ σοβαρῶς κινῶν τὴν κεφαλὴν, πρὸς καλῶν τρόπων τινὰ αὐτοὺς διὰ τῆς νέας ταύτης νομιστικῆς νάκολουθήσεως τὸ ἀξιολύμητον παράδειγμα, ὅπερ πρὸ μικροῦ εἶδον.

— Κάνει τιμὴν εἰς τὰς γυναῖκας, εἶπεν ὁ κύριος Σάικς πληρῶν τὸ ποτήριόν του καὶ πλήτην τὴν τράπεζαν μετὰ τὸν γιγάντειον γρόνον του. Εἰς ὑγίειαν της! καὶ ἄμποτε οἱ ἄλλοι νὰ της μοιάσουν!»

Ἐν ᾧ ἐπεδαψίλευον οὕτως ἐγκώμια εἰς τὴν Νάνσυ, τὸν μαργαρίτην τῶν γυναικῶν, αὕτη διηυθύνετο εἰς τὸ ἀστυνομικὸν γραφεῖον, οὐχὶ ἄνευ συστολῆς τινός, ὅπερ φυσικὸν ἄλλως εἰς νεάνιδα εὐρισκομένην εἰς τὰς ὁδοὺς μόνην καὶ ἄνευ συνοδίας.

Εἰσῆλθεν ἐκ τῶν ὀπισθεν, ἔκρουσε σιγὰ τὴν θύραν ἐνός τῶν κελλεῖων τῆς φυλακῆς διὰ τῆς κλειδῆς καὶ ἠκροάσθη. Ἄλλ' οὐδὲν ἤκουσε· τότε ἔβησε καὶ ἠκροάσθη αὖθις· μὴ λαβοῦσα ὅμως καὶ πάλιν ἀπάντησιν, ἀπεφάσισε νὰ ὀμιλήσῃ. «Ὀλιβερ! ἐψιθύρισε ταπεινῇ τῇ φωνῇ, μικρὸ μου Ὀλιβερ!»

Ἐν τῷ κελλεῖῳ ἐκεῖνῳ ἦτο ἐγκαθειργμένος δυστυχῆς τις γυμνήτης, ὅστις συνελήφθη ὡς διαπράξας τὸ ἐγκλημα νὰ παίξῃ αὐλὸν εἰς τοὺς δρόμους ἄνευ ἀδείας, καὶ ὅστις ἀποδειχθεὶς καθαρὰ τῆς κκούργου ταύτης κατὰ τῆς κοινωνίας πράξεώς του, καταδικάσθη ὑπὸ τοῦ κυρίου Φάνγγι εἰς ἐνός μηνὸς φυλάκισιν ἐν τινι σωφρονιστηρίῳ· ὁ κύριος Φάνγγι προσέθηκε μάλιστα τὴν ἀστείαν καὶ λίαν ἐπίκαιρον ταύτην παρατήρησιν, ὅτι ἐπειδὴ εἶχε τόσῳ καλοῦς πνεύματος, θὰ τῷ ἦτο πλέον ὑγιεινὸν νὰ ἐξασκῇ αὐτοὺς στρέφον τὸν μύλον τῶν καταδικῶν μάλλον παρὰ παίξων αὐλόν. Ὁ φυλακισμένος, καταβεβλημένος ὢν ἐκ τῆς λύπης ἣν προῦξενεῖ αὐτῷ ἡ στέρησις τοῦ αὐλοῦ του δημευθέντος πρὸς ὄφελος τοῦ κράτους, δὲν ἀπεκρίθη εἰς τὴν Νάνσυ· αὕτη παρῆλθε λοιπὸν καὶ ἔκρουσε τὴν θύραν τοῦ ἐπομένου κελλεῖου.

«Τί εἶναι; ἠκούσθη ἐρωτώσα φωνὴ ἀδύνατος καὶ ὑποτρέμουσα.

— Μήπως εἶναι αὐτοῦ μέσα ἕνα παιδί; εἶπεν ἡ Νάνσυ θρηνώδως.

— Ὁχι, ἀπεκρίνατο ἡ φωνή· ὁ θεὸς νὰ το φυλάξῃ.»

Ὁ εἰπὼν ταῦτα ἦν γέρον τυχοδιώκτης ὑπερξικοντούτης, φυλακισθεὶς διότι δὲν ἔπαιξεν αὐλόν, ἢ ἐν ἄλλαις λέξεσι διότι συνελήφθη ἐπακτιῶν, ἀντὶ νὰ μετέρχεται ἔργον τι, ὅπως κερδαίνῃ τὸν ἄρτον του. Ἐν τῷ τρίτῳ κελλεῖῳ ἦν ἐγκαθειργμένος ἕτερος, ὡς πωλήσας χύτρας ἄνευ ἀδείας, καὶ κατὰ συνέπειαν ζητήσας νὰ κερ-

δήση τὸν ἄρτον τοῦ με ζηνίαν τοῦ δημοσίου ταμείου.

Ἐπειδὴ οὐδεὶς τῶν ἐγκληματιῶν ἐκείνων ἐκαλεῖτο Ὀλιβερ, οὐδ' εἰξευρέ τι περὶ τοῦ παιδός, ἡ Νάνσυ ὑπῆγε κατ' εὐθείαν πρὸς τὸν ἀστυνομικὸν ἐκεῖνον ὑπάλληλον μετὰ τὸ ἐκ βραδῶ τοῦ ὑφάσματος ἐσωκάρδιον, περὶ οὗ ἐποιήταμεν ἀνωτέρω λόγον, καὶ μετὰ κλαυθμῶν καὶ θρήνων, ὧν τὴν ἐντύπωσιν ἐπηύξαμε κινουσα τὴν κλειδα καὶ τὸ καλάθιον τῆς, ἐζήτησε τὸν ἀγαπητὸν ἀδελφοῦλῆν τῆς.

«Δὲν εἶναι ἐδῶ, ἀγαπητή μου, εἶπεν ὁ ὑπάλληλος.

— Ποῦ εἶναι; ἀνεκραύγασεν ἡ Νάνσυ ἀπελπισ.

— Ὁ κύριος τὸν ἐπῆρε, ἀπεκρίθη ὁ ὑπάλληλος.

— Ποῖος κύριος; ὦ Θεέ μου! Θεέ μου! Ποῖος κύριος;» ἐκραύγασεν ἡ Νάνσυ.

Ὅπως, ἀπαντήσῃ εἰς τὰς ἀσυναρτήτους ταύτας ἐρωτήσεις ὁ ὑπάλληλος ἐπληροφόρησε τὴν κατατεθλιμμένην ἀδελφὴν ὅτι ὁ Ὀλιβερ ἐπεσεν ἀναίσθητος εἰς τὸ ἀκροατήριον τοῦ πταισματοδικείου, ὅτι ἠθώθη διότι ἐκ τῆς καταθέσεως ἐνὸς μάρτυρος ἀπεδείχθη ὅτι τὴν κλοπὴν διέπραξεν ἄλλος, ὅτι ἀναίσθητος μετεκομίσθη ὑπὸ τοῦ μνηστοῦ εἰς τὴν οἰκίαν τούτου, ἥτις θὰ ἔκειτο πλησίον τῆς Πέντονβιλ' διότι τοιοῦτό τι ὄνομα εἶπεν εἰς τὴν ἀμαξήλατῆν.

Ἡ νεᾶνις ὑπὸ στυγνῆς ἀπελπισίας καταληφθεῖσα, ἔφθασε κλονομένη μέχρι τῆς θύρας. Εἶτα ἀναλαβούσα τὸ βῆμά τῆς, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ Ἰουδαίου διὰ τῆς μικροτέρας ὁδοῦ.

Ὁ κύριος Μπίλ Σάικς, μόνις ἀκούσας τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐνεργειῶν τῆς Νάνσυ, ἐκάλεσε τὸν κίνα του, ἐφόρσε τὸν πῖλόν του, καὶ ἐξῆλθεν ἐν σπουδῇ, χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸν ἀποχειρῶν τὴν συντροφίαν.

«Πρέπει νὰ μάθωμεν ποῦ εἶναι, φίλοι μου, εἶπεν ὁ Ἑβραῖος συγκεκριμένος. Πρέπει νὰ τον ἐπανεύρωμεν. Τσάρλυ, πρέπει νὰ τρέξῃς εἰς ὅλα τὰ μέρη πρὸς ἀνακάλυψίν του, μέχρις οὗ μοι φέρῃς εἰδήσεις περὶ αὐτοῦ. Νάνσυ, ἀγαπητή μου, πρέπει νὰ μου τὸν εὑρῆτε. Πῶς θὰ κάμετε, σκεφθῆτέ το μόνοι σας, σὺ καὶ ὁ Ἀπανωλαδιᾶς. Περμείνατε ὀλίγον, προσέθηκεν ἀνοίγων διὰ χειρὸς τρεμούσης ἐν συρτάριον. Νὰ χρήματα, φίλοι μου. Τὸ ἐργαστήρι θὰ το κλείσω ἀπόψε' εἰξευρέτε ὅμως πάντοτε ποῦ θὰ μ' εὑρῆτε. Μὴ μένετε ἐδῶ οὐδὲ στιγμὴν, οὐδὲ λεπτόν, φίλοι μου!»

Καὶ ταῦτα λέγων ὠδήγησεν αὐτοὺς μέχρι τῆς κλίμακος· εἶτα κλείσας ἐπιμελῶς τὴν θύραν καὶ διὰ μοχλῶν στήριξας αὐτήν, ἐξήγαγε τῆς κρύπτῃς τὴν πυλῖδα, ἣν ἄκων ἔδειξεν εἰς τὸν Ὀλιβερ, καὶ ἤρχισε νὰ κρύπτῃ ἐν σπουδῇ εἰς τὰ ἐνδύματά του τὰ περιεχόμενα ἐν ταύτῃ ὠρολόγι καὶ κοσμήματα.

Ἐν ᾧ κατεγίνετο εἰς τὴν ἀσχολίαν ταύτην, ἔφριξεν ἀκούσας κρουομένην τὴν θύραν

«Ποῖος εἶναι; ἀνεκραύγασε ζωηρῶς καὶ μετὰ τρόμου.

— Ἐγὼ! ἀπεκρίθη ὁ Ἀπανωλαδιᾶς διὰ τῆς ὀπῆς τοῦ κλειθροῦ.

— Ἐ! τί τρέχει! τί θέλεις; εἶπεν ὁ Ἑβραῖος μετ' ἀνυπομονησίας.

— Ἡ Νάνσυ θέλει νὰ μάθῃ ἂν πρέπει νὰ τον φέρωμεν εἰς τὸ ἄλλο ἴσπιτι, εἶπεν ὁ Ἀπανωλαδιᾶς ταπεινῇ τῇ φωνῇ.

— Ναι, ἀπεκρίνατο ὁ Ἑβραῖος· ἀδιάφορον ποῦ θὰ εὑρῆθῃ. Ἄλλ' ὅμως νὰ τὸν εὑρῆτε, νὰ τον εὑρῆτε, αὐτὸ εἶναι τὸ σπουδαῖον. Μὴ φοβεῖσθε, καὶ εἰξεύρω ἐγὼ τί θὰ κάμω κατόπιν.»

Ὁ Ἀπανωλαδιᾶς ὑπετονθόρυσεν ὀλίγας λέξεις καὶ κατήλθεν ἀνὰ τέσσαρας τὰς βαθμίδας τῆς κλίμακος, ὅπως φθάσῃ τοὺς ἄλλους.

«Ἐως τῶρα δὲν ἄνθισε, ἐσκέφθη ὁ Ἑβραῖος ἐπαναλαβὼν τὴν διακοπείσαν ἐργασίαν του. Ἐὰν ἔχῃ σκοπὸν νὰ μας παραδώσῃ εἰς τοὺς νέους του φίλους, ἔχομεν καιρὸν νὰ του κόψωμεν τὴν σφυρίκτρα.»

*Καὶ τὰς συνέχεται.

**Π

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΒΙΣΜΑΡΚ

Ὁ ἐν Παρισίῳ ἀνταποκριτὴς τοῦ «Χρόνου» Βλόβιτς, οἰκειωθείς ἐπ' ἐσχάτων ἐν Βερολίῳ μετὰ τοῦ Βίσμάρκ, δημοσιεύει τὰς ἐκ τῆς οἰκειώσεως ταύτης περιεργωτάτας ἐντυπώσεις του. «Θάμβος κινεῖ, γράφει ὁ κ. Βλόβιτς, ἡ ἀντίθεσις μεταξὺ τῆς τρομερᾶς φήμης τοῦ Βίσμάρκ καὶ τοῦ πατριαρχικοῦ θεάματος τῆς οἰκογενείας, ἥς ἐν μέσῳ ἀναπαύεται ἐκ τῶν ἀγῶνων τῆς πολιτικῆς. Οὐδὲν ἀπλοῦστερον καὶ συγκινητικώτερον τοῦ εὐσεβάστου καὶ σιωπηλοῦ ἐνθουσιασμοῦ, δι' οὗ περιστοιχίζουσι τὸν ἀρχικαγκελάριον ἢ σύζυγος καὶ τὰ τέκνα του. Οἱ οἰκεῖοι του λατρεύουσιν αὐτὸν ὡς ἡμίθεον, περιποιῶνται δ' αὐτὸν ὡς παιδίον, ὃ δὲ πρίγκιψ ὑποβάλλεται εὐπειθῶς εἰς τὴν τυραννίαν ταύτην τῆς ἀγάπης. Ἀκούων τις αὐτὸν ἀστεϊζόμενον μετὰ τῆς οἰκογενείας του ἐκπλήττεται ἐπὶ τῇ σαφηνείᾳ, μεθ' ἧς ἐκφράζεται, ἐπὶ τῇ χάριτι, ἣν ἐπιδεικνυσιν ἐν τῇ οἰκειότητι, καὶ ἐπὶ τῇ ἀπροσμάχητῳ δυνάμει τοῦ χαρακτῆρός του, ἥτις μεταβάλλει πᾶσαν λέξιν του εἰς νόμον. Ἐνῶ ἀναπαύεται φυσικώτατα, δύναται τις νὰ ἤ βέβαιος ὅτι μία κίνησις τῆς χειρὸς του ἀρκεῖ, ὅπως κατασυντρίψῃ πάντα πολέμιον καὶ ἄρῃ ἐκ μέσου πᾶν πρόσκομμα. Ἦκουσα αὐτὸν τῇ 2 Ἰουλίου λέγοντα ἐν παρόδῳ ὅτι μετὰ τὴν ἐφεύρεσιν τοῦ τηλεγράφου τὰ Συνέδρια δὲν ἔπρεπε νὰ διαρκῶσιν ὑπὲρ τὸν μῆνα, ἔκτοτε δ' ἤμην βέβαιος ὅτι τὸ Συνέδριον ἐμελλε νὰ διαρκέσῃ ἕνα μόνον μῆνα. Πολλοὶ παρετήρησαν ὅτι ὁ Βίσμάρκ ὁμιλῶν διστάζει πολλάκις περὶ τὴν ἐκλογὴν λέξεως· ἀλλ' ἡ λέξις ἄπαξ ἐκλεχθεῖσα κέκμηται

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΠΟΙΚΙΑ ΜΑΣΣΑΛΙΑΣ

Αἱ ἐφημερίδες τῶν Παρισίων ἀνήγγειλαν πρὸ ὀλίγου χρόνου τὸν θάνατον τῆς Κυρίας Ἰωσήφ Μερὸ, τὸ γένος Βορέλ, χήρας τοῦ περιωνύμου συγγραφέως τοῦ πολέμου τοῦ Νιζάμ.

Ἡ κυρία αὕτη ἦτο θυγάτηρ τοῦ Κ. Βορέλ, ὁ ὁποῖος ἐπὶ τῆς Παλινορθώσεως διετήρει ἐν Μασσαλίᾳ τὸ Café des Allées.

Ὁ Κ. Βορέλ ἦτο μικρόσωμος ἀνὴρ, ζωηρὸς καὶ κατὰ βάθος ἀγαθός. Περὶ τὰ τέλη τοῦ ἔτους 1822, τὸ καφενεῖον αὐτοῦ ὅπου πολλοὶ ἐσύχναζον ὅπως παιζῶσιν ἐν ἀποκρύφῳ τὸ σπαιριστήριον, ἀπέκτησε νέους πελάτας. Αὐτόθι ἤρχετο καθ' ἐκάστην εἰς ὠρισμένην ὥραν εἰκάς ξένων μυστηριωδῶν, οἵτινες διήρχοντο ὡς σκιαὶ τὴν κυρίαν αἴθουσαν τοῦ καφενεῖου πορευόμενοι εἰς μικρὸν δωμάτιον, κείμενον εἰς τὴν ἄκρον τοῦ διαδρόμου. Ἦθελέ τις ὑπολάβει τούτους ἐν τῷ δωματίῳ ὡς καρβονάρους τῶν χρόνων τούτων.

Ἐρωτώμενος περὶ τῆς ἐθνικότητος τῶν ἀλλοκτόνων τούτων πελατῶν τοῦ καφενεῖου ὁ Κ. Βορέλ ἀπήντα μετὰ πολλῆς ἐπιφυλάξεως. Ἐλεγε ὅτι ἦσαν δυστυχεῖς ξένοι. Εἶχεν ἐνοικιάσει εἰς αὐτοὺς ἀντὶ πέντε φράγκων κατὰ μῆνα μικρὸν δωμάτιον, ὅπου συνήρχοντο ἀθορόβως ἐκ τοῦ καφενεῖου δὲν κατηνάλισκον μεγάλα πράγματα· ἐπὶ τῆς τραπέζης περὶ τὴν ὅποιαν ἐκάθητο ἔκειτο ὑδροφόρον ἀγγεῖον, μόνις δὲ ἀπὸ χρόνου εἰς χρόνον ἐζήτουν καὶ ὀλίγον καφέ. Ἐκάπνιζον μικρὰς ἀξίας σιγάρα καὶ συνδιέλεγοντο μελαγχολικῶς κεκλεισμένη τῇ θύρᾳ.

Οἱ τακτικοὶ πελάται ἐπὶ μᾶλλον περιεργοὶ γενόμενοι ἠνώχλουν τὸν Κ. Βορέλ, ἐπὶ τέλους δ' ἔμαθον ὅτι αὐτοὶ οἱ συνομῶται, οὕτως εἶπεν, ἦσαν Ἕλληνες φυγάδες Χίοι διαφυγόντες ὡς ἐκ θανάτου τὴν σφαγὴν τοῦ 1822. Κατέφυγον δὲ εἰς Μασσαλίαν ἀναμένοντες ἐνταῦθα τὸ τέλος πολέμου, εἰς ὃν ἀπώλεσαν τὰ κυριώτερα μέλη τῆς οἰκογενείας των.

Μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων ὑπῆρχον τῶνόντι οἱ Ῥάλλαι, οἱ Ἀργένται, οἱ Σεκιάραι, οἱ Ῥοδοκανάκαι, οἱ Ἀγέλαστοι καὶ τὸ πλεῖστον τῶν ἀρχηγῶν, τῶν τανῶν μὴ ὑπαρχόντων, τῆς ἑλληνικῆς ἀποικίας τῆς Μασσαλίας. Ἀναγκασθέντες νὰ καταλίπωσιν ἐν σπουδῇ τὴν πατρίδα των καὶ τὸν ἐν αὐτῇ ἄνετον βίον, ἀφίκοντο εἰς Μασσαλίαν ἐντελῶς ἄποροι· αὐτόθι δ' ἐν τῷ τελευταίῳ δωματίῳ τοῦ καφενεῖου τοῦ Κ. Βορέλ ἤρχοντο καὶ συνδιέλεγοντο περὶ τὴν συμφορὰν τῆς γενεθλίου αὐτῶν γῆς, καὶ μετέδιδον πρὸς ἀλλήλους τὰς εἰδήσεις, σπανίως καὶ ταύτας ἐρχόμενας, ἃς ἐλάμβανον ἐκ τῆς Ἑλλάδος.

Μικρὸν μετὰ ταῦτα τὰ πράγματα ἐβεβλιώθησαν καὶ οἱ φυγάδες ἠδυνήθησαν νὰ συνάψωσιν ἐμπορικὰς σχέσεις μετὰ τῆς Ἀνατολῆς. Τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ ταπεινὴ ἀρχὴ ἀποικίας, σήμερον ἀριθμούσης πολλοὺς πλουσίους ἑκατομ-

μαθηματικὴν ἀκρίβειαν, ἡ δ' ἐξ αὐτῆς ἐντύπωσις εἶναι ἐμβριθέστατα ὑπολελογισμένη. Δὲν περιφρονεῖ τὴν ἀνθρωπότητα, ὡς ἐβρέθη, δὲν πιστεύει ὅμως εἰς τὴν ὑπαρξίν μεγάλων ἀνδρῶν. Φρονεῖ ὅτι αἱ πολιτικαὶ ὑπολήψεις ὀφείλονται εἰς τυχαίας καὶ ἀπροόπτους συμπτώσεις, μετὰ δὲ δυσπίστως ὁσάκις ἀκούει προφερόμενα ὀνόματα ἐξόχων πολιτικῶν. Εἶναι ἴσως ἐκ τῶν ζώντων ἀνδρῶν ὁ μόνος ἀνώτερος τῆς κολοσσιαίας φήμης του καὶ λόγῳ ἀρετῶν καὶ λόγῳ ἐλαττωμάτων. Ἡ περιφρόνησις του πρὸς τοὺς ἄλλους εἶναι ἀναμειγμένη μετὰ μεγάλης δόσεως ἐμπιστοσύνης πρὸς αὐτόν. Ἡ ἐμφυτος αὐτοῦ ὑποψία καθιστᾷ αὐτὸν ἀδιάφορον πρὸς τὸν ἔπαινον καὶ εὐαισθητότατον πρὸς τὸν ψόγον. Εἶναι τοσοῦτον πεπεισμένος περὶ τῆς ἰδίας ἐαυτοῦ ἀναμαρτησίας, ὥστε θεωρεῖ τὸν πανηγυρισμὸν ὡς αὐθάδειαν καὶ τὴν μομφὴν ὡς βλασφημίαν. Ὁμιλεῖ περὶ τῶν ἄλλων μετ' ἐπιφυλάξεως, οὐχὶ ἐξ ἐπιεικείας, ἀλλὰ διότι φρονεῖ ὅτι πᾶσα κρίσις διερχομένη διὰ τῶν χειλέων του εἶναι ἱστορικὴ ἐτυμηγορία καὶ ὅτι αὐτὸς ὁ ἴδιος ἀνευ θαυμασίου τινὸς προσόντος θὰ ἦτον ὁ κινδυνωδέστατος τῶν ἀνθρώπων. Σέβεται τὴν ἱστορίαν, ἀλλὰ θεωρεῖ ἐαυτὸν ὡς τὴν προέχουσαν μορφὴν τῆς ἐποχῆς καὶ πιστεύει ὅτι ἡ ἱστορία οὐδεμίαν θὰ προσάψῃ αὐτῷ πράξιν ἀμυροῦσαν τὴν φήμην του. Ὀλίγον ἐνδιαφέρει αὐτὸν ἂν θὰ κατακριθῇ ὡς τραγὸς καὶ ἀμειλικτος, ὡς ἀσπλάγγχνως καταδιώξας τοὺς ἀντιπάλους του, ὡς θυσιάσας μυριάδας ὑπαρξέων, ὡς παρακωλύσας τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἐλευθεριῶν τῆς χώρας του, ὡς εἴρων ἐν λόγοις καὶ ἀντιδραστικὸς ἐν ἐργοῖς, ὡς ἀξίῳν ἐξ ἄφρονος ὑπεροφίας νὰ διέπῃ αὐτογνωμόνως τὰς τύχας τοῦ ἔθνους του, ὡς ῥιπτόμενος εἰς πᾶσαν ἐρίδα καὶ μὴ ἀποδεικνὼν ἐνώπιον οὐδεμιᾶς βίας. Τὰς κακίας ταύτας, ἀποτελέσματα ὑπεροφίας καὶ τόλμης, ἀποδίδει ἡ ἱστορία εἰς πάντα μέγαν ἄνδρα. Ἄλλ' ὅ,τι ὁ Βίσμάρκ δὲν ἀνέχεται εἶναι ν' ἀποδίδωνται αὐτῷ μικρὰ καὶ συνήθη ἐλαττώματα, ψεύδη ἢ ἀτιμία. Χυδαία πρόληψις εἶναι ὅτι ὁ διπλωμάτης εἶναι ἐξ ἀνάγκης ψεύστης. Ἡ ψευδολογία ὡς διπλωματικὸν ὄπλον κατέστη ἄχρηστος, ἢ χρησιμεύει μόνον εἰς ἀνθρώπους μετρίους. Δὲν εἶναι τὸ ὄπλον τοῦ Βίσμάρκ. Δὲν λέγει πᾶν ὅ,τι φρονεῖ, ἀλλ' ὅ,τι λέγει εἶναι ἀληθές. Περιφρονεῖ τὰς μικροπονῆρας. Κέκμηται καὶ ἀρετὰς μεγάλας καὶ μεγάλα ἐλαττώματα. Μνησικακεῖ κατ' ἐκείνων, ὅσοι ἐπειράθησαν νὰ σμικρύνωσιν αὐτὸν εἰς τὰ ὄμματα τῶν μεταγενεστέρων, δὲν ἐσυγχώρησε δ' ἐτι εἰς τὸν πρίγκιπα Γορτσάκωφ τὸ ὅτι ἐθεώρησεν αὐτὸν συνένογον τῶν σχεδίων, ἅτινα ἐγάλλευσεν ἐνέτει 1875 τὸ στρατιωτικὸν ἐν Πρωσσίᾳ κόμμα κατὰ τῆς Γαλλίας.»

Ἡ ἀρχὴ εἶνε ἡ σκωρία τῆς ψυχῆς.

μυριούχους, ἥτις οὐδέποτε ἐλήσμωνησε, πρέπει νὰ τὸ δολογήσωμεν, ὅ,τι οφείλει εἰς τὴν φιλοξενίαν τῶν Μασσαλιωτῶν.

[Petit-Marseillais.]

ΑΔΑΜΑΝΤΩΡΥΧΕΙΑ ΤΗΣ ΜΕΣ. ΑΦΡΙΚΗΣ

Ἐπ' ἐσχάτων ἐξεδόθη βιβλίον ἐπιγραφόμενον «Τέσσαρα ἔτη ἐν Ἀφρικῇ» (Vier Jahre in Afrika 1871-75), ἐν ᾧ ὁ συγγραφεὺς διηγεῖται τὰς ἐντυπώσεις καὶ τὰ συμβάντα του ἐν τοῖς περιήτοις ἀδαμαντωρυχείοις τῆς μεσημβρινῆς Ἀφρικῆς. Ἐκ τοῦ βιβλίου τούτου ἐρανεζόμεθα ἀποσπάσματα τινὰ περὶ ἑργα.

Σκοπὸς τῆς ὁδοιπορίας του ἦτο ἡ πολίχνη Πηλ ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Βαάλ, ἐνθα πέρυσι μόλις εὑρέθησαν κατὰ πρῶτον ἀδάμαντες. Μετέβαινον δὲ ἐκ τῆς πόλεως Κάπ διὰ λεωφορείου, ἐν ᾧ ἐκάθηντο συμπεπιεσμένοι δώδεκα ἄνθρωποι ἐπὶ δώδεκα ὄλας ἡμέρας.

Μετ' οὐ πολὺ ἔνδεκα λεύγας ἐκεῖθεν πρὸς τὸ μεσημβρινοδυτικὸν ἀνεκάλυψαν νέους τόπους ἀδαμαντορύχους, πρὸς οὓς διευθύνθησαν οἱ τοὺς ἀδάμαντας ἀναζητοῦντες. Μεταξὺ δὲ τῶν τότε συνοικισθεισῶν πόλεων μναίς ἀξία εἶνε ἡ Κιμπερλέη, ἥς οἱ κάτοικοι ἐν διαστήματι πέντε ἑβδομάδων συνεποσώθησαν ἀπὸ ἑκατῶν εἰς πεντακισχιλίους. Ἐνταῦθα ἠρηνήθησαν περὶ τὰ 700 φρέατα (clains), ἔχοντα ἕκαστον ἕκτασιν 30 ποδῶν τετραγωνικῶν καὶ τιμώμενα κατὰ τὸν πλοῦτον ἐν περιεῖχον 2,000 μέχρι 50,000 μάρκων, ἕκαστου μάρκου ἰσοδυναμοῦντος πρὸς φράγκον 4 καὶ 0,25. Οἱ λάκκοι δὲ οὔτοι πολλάκις ἔχον 200 ποδῶν βάθος, διότι καὶ εἰς τοιοῦτον βάθος ἀνευρίσκονται πολύτιμοι λίθοι. Ἦτο δὲ ἡ ἐργασία τὰ μάλιστα κοπιώδης.

«Εἰς τοὺς βαθεῖς καὶ ἀσκιάστους ἐκεῖνους λάκκους, λέγει ὁ συγγραφεὺς Ἐρνέστος Βέμπερ, ὁ ἥλιος καίει φοβερά· οὐδὲ ἴχνος αὔρας δροσερᾶς νομίζεις ὅτι εἶσαι ἐν καιομένη καμίνῳ. Ἐν ᾧ δὲ ὁ ἐργάτης μεταχειρίζεται τὴν σκαπάνην ἢ τὸ πτυάριον ὁ ἰδρὼς καταρρέει ποταμηδὸν καθ' ὄλον του τὸ σῶμα. Πλὴν δὲ τοῦ κόπου τούτου προσθέσατε ὅτι ὁ ἐργάτης διαμένει ἐντὸς σκηνῶν στενῶν καὶ ὑπὸ τοῦ ἡλίου προσβαλλομένων, ἐστερημένος πάσης οἰκιακῆς περιποιήσεως καὶ κάκιστα τρεφόμενος. Ἀλλ' ἡ ἐλπίς τοῦ κέρδους ἐνδυναμᾷ τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰ εὐρήματα τοῦ γειτόνος τρέφουσι καὶ ἐνισχύουσι τὰς ἐλπίδας καὶ τὰ ἐνεργάσιας.»

Διάφοροι δὲ εἶνε ὁ πλοῦτος τῶν λάκκων. Καί τινες μὲν ἦσαν τῶσον παραγωγῆς, ὥστε οἱ κτήτορες αὐτῶν ἐπλούτησαν μετ' ὀλίγας ἑβδομάδας, τινὲς δὲ τῶσον ὀλίγους ἀδάμαντας παρήγον, ὥστε οἱ κτήτορες αὐτῶν μόλις ἐκέρδαινον τὸν ἐπιούσιον.

Ἀπὸ τοῦ 1874 μέχρι τοῦ 1875 ἐβελτιώθη ἡ κατάστασις τῶν πραγμάτων ἐν Κιμπερλέῃ. Ἐν

ᾧ πρότερον κατώκουν ἐν ἀμαξίοις, ἔπειτα ἐστήσαν σκηνὰς καὶ βαθμηδὸν ὠκοδόμησαν καὶ οἰκίαν ξυλίνην μετὰ κηπαρίου. Μετ' ὀλίγον προσετέθησαν καὶ ἄλλαι οἰκίαι κομισθεῖσαι ἔτοιμαί ἐξ Ἀμερικῆς καὶ Νορβηγίας, ὧν αἱ σανίδες ἦσαν ἠριθμημέναι, ὥστε εὐκόλως συνηρμόζοντο. Ἐτιμῶντο δὲ 50 μέχρι 500 λιρῶν στερλινῶν ἕκαστη κατὰ τὰς διαστάσεις αὐτῶν. Ἐκομισθῆσαν δὲ καὶ σιδηραὶ οἰκίαι ἐπικαλυπτόμεναι διὰ σανίδων. Τοσοῦτον δ' εὐδοοῦντο αἱ ἐργασίαι, ὥστε οἱ ἐργάται διὰ κοινοῦ ἐράνου συνέστησαν ἀναγνωστήριον περιέχον τὰ ἀριστα τῶν ἀγγλικῶν περιοδικῶν καὶ ἐφημερίδων, ἐν ᾧ ἐτελοῦντο ἐνίοτε χοροὶ καὶ ἐσπεριναὶ συναναστροφαί.

Ἀλλ' ἡ χαρίεσσα αὕτη εἰκὼν εἶχε καὶ τὰς σκιάς της. Ἦτο δύσκολον ἵνα μὴ εἴπωμεν ἀδύνακτον νὰ ἐργασθῆ τις μόνος ἐν τῷ λάκκῳ· ἔπρεπε νὰ ἔχη καὶ βοηθόν. Ὅθεν οἱ Κάφροι οὓς παρελάμβανον ὡς βοηθοὺς ἐσπευδον νὰ φύγῃσι τυχεύσης εὐκαιρίας· ἐκ δὲ τῆς αἰφνιδίας φυγῆς τῶν ἐνόουν παρευθὺς οἱ ἐργάται ὅτι οἱ φυγόντες εὔρον χονδρὸν τινὰ ἀδάμαντα. Ἐπειτα δὲ αἱ κλοπαὶ τρόπον τινὰ ἐνεθαρρύνοντο ὑπὸ τῶν κητόρων, οἵτινες εἶχον ἐπίτηδες πράκτορας ἵνα ἀγοράζωσι τοὺς κλοπιμαίους ἀδάμαντας. Εἰς τοὺς πράκτορας τούτους οἱ κύριοί των ἔδιδον λάκκους οὐδεμίαν μὲν ἔχοντας ἀξίαν, ἀλλὰ μόνον δίδοντας εἰς αὐτοὺς τὸ δικαίωμα τοῦ μετέροχθεῖν τὸ ἐμπόριον τῶν ἀδαμάντων. Τὴν δ' ἐσπέραν μετὰ τὸ πέρας τῆς ἐργασίας ἔφερον τοὺς κλοπιμαίους ἀδάμαντας εἰς τοὺς κυρίουσ των καὶ πάσαντα τοὺς ἐπώλουν. Εἰσεπράττοντο δὲ καθ' ἑβδομάδα ἐκ τῆς πωλήσεως τῶν κλοπιμαίων τούτων ἀδαμάντων δεκακισχιλίαι λίραι στερλίνας (250,000 φράγκων). Ἀλλ' ἡ πληθὺς αὕτη τῶν ἀδαμάντων ἐξ ἀνάγκης ἔγεινεν αἰτία νὰ ὑποτιμηθῶσιν αἱ τιμαὶ αὐτῶν ἐν τῇ ἀγορᾷ τοσοῦτον, ὥστε οἱ τοὺς ἀδάμαντας ἀναζητοῦντες καταλιπόντες τοὺς λάκκους τῶν ἐπορευθῆσαν εἰς ἀνεύρεσιν χρυσορυχείων, τούτου δ' ἔνεκα καὶ αἱ οἰκίαι καὶ τὰ ἐπιπλά των κτλ. ἀπώλεσαν τὴν ἀξίαν των διότι οὐδεὶς ἤθελε νὰ τὰγοράσῃ.

Κατὰ τοὺς εὐτυχεῖς χρόνους ἕκαστον ἀτμόπλοον ἀποπλέον εἰς Ἀγγλίαν ἐκόμιζε 15—20 λίτρας ἀδαμάντων, ἕκαστου ἡμιχιλιογράμμου ἰσοδυναμοῦντος πρὸς 3,300 καράτια! Τότε δὲ πάντες ἡμεῖς οἱ λάκκοι παρήγον κατὰ μῆνα 320,000 λίρ. στερλ., ὅ ἐστι 11,000 περίπου τὴν ἡμέραν (290,000 φρ.). Ἀλλὰ τῷ 1874 ἀδάμας ζῶπρὸς τὸ χρῶμα καὶ διαυγῆς, καὶ τοὶ ὀλίγον ὑποκίτρινος, ἔλκων 80 καράτια, ἐπωλεῖτο μόλις 240 λίρ. στερλ. (6,000 φρ.), ἐν ᾧ πρὸ τεσσάρων ἐτῶν εὐκολώτατα εὑρισκεν ἀγοραστὰς πρὸς 3,000 λίρας (75,000 φρ.)

Αἱ πλεῖστα τῶν ἀνακαλύψεων καὶ ἐφευρέσεων οφείλονται εἰς ὄλωις τυχαῖα περιστατικά.

Ἐκ τυχαίων περιστατικῶν ὠρμήθησαν ὁ μὲν Γαλιλαῖος ὅπως ἀνακαλύψῃ τὸν ἰσοχρονισμόν τοῦ ἐκκερμποῦς, ὁ δὲ Γαλβάνης τὴν φυσικὴν ἐκείνην δύναμιν, ἥτις βραδύτερον γαλβανισμός ἐκλήθη. Κατὰ τύχην ὠσαύτως, ἐν ᾧ κατέγραφεν ἐπὶ λιθίνῃ πλακῶς, ἐλλείψει χάρτου, ἀπαρέδιδε πρὸς πλῆσιν ἐνδύματα, ὁ ἐκ Μονάχου Σενεφέλδερ, ἐπενόησε, ἐν ἔτει 1808, τὴν λιθογραφίαν. Ἐπίσης εἰς ὄλωις τυχαίον περιστατικὸν οφείλεται καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ Διππερσχεῦ ἐφευρέσις τῶν προσεγγιζουσῶν διοπτρῶν (lunettes d'approche), καθὼς καὶ εἰς τὴν ἐκ τῆς μελέας πτώσιν τοῦ μήλου τὸ σύστημα τοῦ Νεύτωνος.

Μικραὶ μηχαναὶ
ΕΝ Τῇ ΠΑΡΙΣΙΝῃ, ΕΚΘΕΣΕΙ

Ἐκπλήσσειται τις εἰσερχόμενος εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς παρισιακῆς ἐκθέσεως ἐνθα λειτουργοῦσιν αἱ διάφοροι μικραὶ ἀτμοκίνητοι μηχαναὶ αἱ ἐπαρκοῦσαι εἰς τὰς καθημερινὰς ἀνάγκας τοῦ ἀνθρώπου.

Τὰ μικρὰ ταῦτα μηχανήματα προκαλοῦσι περιεργότερον τὴν προσοχὴν τοῦ κοινοῦ ἢ οἱ μεγάλοι ἀτμοκίνητοι ὄγκοι· οἱ μεγαλοπρεπῶς ἀναπυόμενοι ὀλίγον ἀπωτέρω.

Βλέπει τις ἐκεῖ μηχανὰς βραψίματος, σιδηρώματος, μηχανὰς αἰτίνες βράπτουσι τὰ ὑποδήματα, κατασκευάζουσι πῖλους, διαχωρίζουσι τὰς τσόχας, κατασκευάζουσι ἀλύσεις, χειρόκτια, ὑποδήματα, κόπτουσι βελόνας, καρφίτσας κτλ.

Ἡ περιεργότερα μηχανὴ εἶναι ἡ κατασκευάζουσα τοὺς ἀρειχαλκίνοους κρεμαστῆρας ἀφ' ὧν ἀναρτῶνται εἰς τοὺς τοίχους αἱ λυχνίαι. Θέτουσι τεμάχιον ἀρειχάλκου εἰς τὴν μηχανὴν ἥτις τὸ λαμβάνει καὶ στρέφουσα αὐτὸ κατὰ τὰς δύο ἄκρας τὰς συμπλέκει καὶ παρουσιάζει ἀκολουθῶς ἕτοιμον τὴν ἐργασίαν. Τὸ κοινὸν χειροκροτεῖ.

Περίεργος ἐπίσης μηχανὴ εἶναι καὶ ἡ τῶν καρφοβελόνων· θέτουσιν εἰς τὴν μηχανὴν σύρματι, καὶ ὡς διὰ μαγείας ἀκολουθῶς ἐξέρχονται ἑκατὸν καὶ πλείοτεραι καρφίτσαι. Ἡ μηχανὴ αὕτη κόπτει τὸ σύρμα, τὸ ἀκονίζει εἰς τὰ ἄκρα, σχηματίζει τὴν κεφαλὴν δι' ἐνὸς κτυπήματος, καὶ περνᾷ τὰς βελόνας εἰς τὸν χάρτιν.

Παρέκει ἴσταται μηχανὴ δι' ἧς μεταγγίζεται ἀπὸ ἀγγείου εἰς ἀγγεῖον ὁ οἶνος· ἕτερα μηχανὴ βουλώνει τὰς μοσιτίλιας, καὶ ἄλλη κατὰ τὰς ἐξουλώνει ἕτερα μηχανὴ ὀλίγον ἀπωτέρω προετοιμάζει καὶ κατασκευάζει τὰ πώματα.

Ὅ,τι ὅμως διακευδάζει τοὺς θεατὰς εἶναι ἡ πρίων δι' ἧς κατασκευάζονται διάφορα καλλιτεχνήματα. Τίθεται πρὸ τοῦ πρίωνος τεμάχιον ξύλου χονδρῶ ὡς ὠδὸν ὄρνιθος. Ὁ πρίων εἰσδύει εἰς τὸ ἐσωτερικὸν, διατρέχει πλειστάκις τὸ σῶμα τοῦ ξύλου καὶ κατὰ διαφόρους διευθύν-

σεις, μεθ' ὃ παρουσιάζονται ὅ ἢ 6 τεμάχια ἔχοντα διάφορον σχῆμα· τὸ μὲν εἶναι ἀνάκλιτρον, ἕτερον τράπεζα, καὶ ἄλλο κάθισμα κτλ. Ἀπαντα ταῦτα τὰ τεμάχια συναρμολογούμενα παρουσιάζουσιν ἐν ἰδιαιτέρον σχῆμα, ἐν τραπέζιον λ. γ., ἐν ἀνάκλιτρον κτλ. καὶ τοῦτο ἀποτελεῖ ἐν εἶδος ἐκ τῶν λεγομένων παιγνιδίων τῆς ὑπομονῆς. Πωλεῖται ἀντὶ 4 1/2 φράγκου, ἀλλ' ἡ τιμὴ του ἐθεωρεῖτο ὑπερβολικὴ.

Περίεργος ἐπίσης εἶναι καὶ ἡ κατασκευάζουσα τὰς χαρτίνοους σακκούλιας (τῶν παντοπωλῶν κτλ.) μηχανὴ. Θέτουσι πρὸ τῆς μηχανῆς ταύτης κύλινδρον χάρτου ἄρχεται ἡ ἐργασία· ὁ χάρτης κήπτεται, τίθεται ἡ κόλλα, συγκολλῶνται τὰ μέρη καὶ μετ' ὀλίγον ἐξέρχονται ἔτοιμα τὰ σακκίδια.

Κομψότατα βαγιόνια ἑκατοστομέτρων τινῶν κινουμένων διὰ συστήματος μικροσκοπικῶν τινῶν ἀτμομηχανῶν λειτουργουσῶν μετ' ἀξιοθαυμάστου ἀκριβείας. Ἐρχόμεθα εἰς τὰς πλεκτικὰς μηχανὰς, τὰς ξαντικὰς κτλ. Εἰς τὸν ἀριθμὸν τούτων κατατάσσομεν καὶ μικρὰν τινὰ μηχανὴν ἀξίαν ἰδιαιτέρας προσοχῆς. Εἶναι ἡ παγκόσμιος πλέκτρια. Κατασκευάζει κάλτσαις, ἐσώβρακα, δαντέλλας κτλ. Εἶναι θησαυρὸς ἀνεκτίμητος διὰ τὰς μητέρας.

Ἡ ἐπομένη σημείωσις εὐμενῶς ἐχορηγήθη ἡμῖν ὑπὸ τῆς ἐν Ἀθήναις διευθύνσεως τοῦ Σιδηροδρόμου. Σ. τ. Δ.

ΚΙΝΗΣΙΣ ΠΑΗΘΥΣΜΟΥ

διὰ τοῦ σιδηροδρόμου μεταξὺ Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς. [Ἦρατο τῶν ἐργασιῶν του τῇ 1 Μαρτίου 1869, ἡγοράσθη δὲ τῇ 20 Δεκεμβρίου 1873 ὑπὸ τῆς «Τραπεζῆς τῆς Βιομηχανικῆς Πίστεως τῆς Ἑλλάδος» καὶ ἄλλων ἐλλήνων κεφαλαιούχων.]

Ἀθηνῶν καὶ Φαλήρου	Ἀθηνῶν	Φαλήρου
1869.— 665 834	1874.— 969 112	473 940
1870.— 817 875	1875.— 1 081 239	220 470
1871.— 798 724	1876.— 1 098 418	226 225
1872.— 841 487	1877.— 985 506	206 9006
1873.— 1 003 696	α-εξ ὧν Α' θέσ. 59 420	β-εξ ὧν Α' θέσ. 92 425
	Β' » 274 446	Β' » 414 775
	Γ' » 654 640	

Αἱ Γνωμαὶ τοῦ Δε-λα-Ροσφουκῶ, περὶ ὧν μετὰ τινος ὑπερβολῆς κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα ἐθεβαιοῦ ὁ Βολταίρος ὅτι οὐδεὶς ὑπάρχει μὴ εἰδεύων ταύτας ἐκ στήθους, εἰσὶν ἐν τῶν ἀξιολογωτάτων μνημείων τῶν ἡθῶν καὶ τῶν γραμμάτων τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἤκημαζεν ὁ συγγραφεὺς. Ὁ Φραγκίσκος ὁ Ε', δούξ Δε-λα-Ροσφουκῶ, πρίγκιψ τοῦ Μαρσιλλιάκ, γεννηθεὶς τῇ 1613 καὶ ἀποθανὼν τῇ 1680, ἐζησεν ἐν ἐποχῇ κρίσιμῳ καθ' ἣν τὰ γαλλικὰ ἤθη ἦσαν ἔκλυτα καὶ ὁ ἔθνικὸς βίος ὑφίστατο εἰδὸς τις ζυμώσεως. Ἡ ἰσχὺς τῶν ἀρχόντων σγεδὸν τέλειον κατασυντριβεῖσα ἐπὶ τοῦ καρδινάλιου Ἐρσελιέ, μετὰ τὸν θάνατον τούτου, ἐπὶ τῆς ἀντιβασιλείας Ἀννης τῆς Αὐστριακῆς, ἀνέκυψε μικρὸν καὶ ἐ-

πανάλαβε τὴν κατὰ τῆς κεντρικῆς ἐξουσίας πάλιν· ἀλλὰ τὸ κομματικὸν πνεῦμα εἶχον ἀντικαταστήσει πατριωτικὰ μηχανορραφίαι καὶ βραδουργίαι. Αἱ Γνωμαί, γὰρ εἴσονται ὑπὸ τὴν ἐπιήρειαν τοιαύτης πνευματικῆς καταστάσεως, ἀπεικονίζουσιν ἄριστα τὴν γαλλικὴν κοινωνίαν τῆς 17' ἑκατοσταετηρίδος.

Τὸ σύγγραμμα τοῦτο μετεφράσθη ἑλληνιστὶ ὑπὸ τοῦ ξειμνήσου φιλέλληνοσ Βρουὲ δὲ Πρέλ καὶ ἐξεδόθη ἐν Παρισίοις τῷ 1828. Ἄλλ' ἢ μετὰφρασις αὕτη, τὸ πρῶτον δοκίμιον οὕτω τοῦ ἐντριβεστάτου ἀκολουθῶσ περι τὴν ἡμετέραν γλώσσαν καταστάνας διασημοῦ ἑλληνιστοῦ, εἶνε ἡκιστα ἀκριβῆσ καὶ περὶ τὴν γλώσσαν πλημμελεστάτη. Ἐνομίσαμεν ὅτι εὐπεστοῦμεν τοῖς ἀναγνώσταις τῆς Ἑστίας παρέχοντες αὐτοῖς ἐτέραν μετὰφρασιν, ἣν ὑφείλομεν εἰς τὸν γλαφυρὸν κάλαμον τοῦ κ. Γ. Ζωχιοῦ, ὅστις μετὰ σπανίας ἐπιτυχίας κατώρθωσ νὰ ὑπερνηκίση τὰς δυσχερείας, ἀς ἀνὰ πᾶν βῆμα παρουσιάζει ἡ εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἀπόδοσις λεπτοτάτων τινῶν ἐκφράσεων οὐ μόνον ἄλλης γλώσσης, ἀλλὰ καὶ ἄλλης ἐποχῆς.

Γνωμαί καὶ σκέψεις ἠθικαὶ τοῦ δουκὸς

ΔΕ ΛΑ ΡΟΣΦΟΥΚΩ

Ἐπεπιπολῶ, τῶν ἀνθρώπων αἱ ἀρεταὶ κεκοσμημένα εἶναι κακία.

1.

Πολλάκις νομίζομεν ἀρετὴν τὸ ὑπὸ τῆς τύχης ἢ τῆς ἀνθρωπίνης τέχνης σοφῶσ διασκευασθὲν ποικίλων πράξεων καὶ ποικίλων συμπερόντων συγκροτήμα. Οὐχὶ δὲ πάντοτε ἐξ ἀνδρείας οἱ ἄνδρες εἶναι ἀνδρείοι καὶ αἱ γυναῖκες ἐξ ἀγνεύας ἀγναί.

2.

Ἡ οἴησις εἶναι ὁ πρῶτος καὶ μέγιστος τῶν κολάκων.

3.

Τῆς φιλαυτίας τὰ διανοήματα εἶναι ἀνεξερευνήτα.

4.

Πολυτροπώτατον ἢ φιλαυτία.

5.

Οὔτε τῶν ἡμετέρων παθῶν οὔτε τοῦ ἡμετέρου βίου ἢ διάρκεια ἀπὸ ἡμῶν ἐξαρτᾶται.

6.

Πολλάκις τὸ πάθος ἀναδεικνύει, μωρὸν μὲν, τὸν ἐπιδειξιώτατον τῶν ἀνθρώπων, ἐπιδειξίους δὲ τοὺς μωροτάτους.

7.

Τὰ μεγάλα καὶ λαμπρὰ κατορθώματα, τὰ τοὺς ἀνθρώπους ἐκθαμβοῦντα, ἐξιστοροῦνται ὡσ προθέσεων μεγάλων ἀποτελέσματα, ἐνῶ συνήθως εἶναι δυσκόλου διαθέσεως καὶ παθῶν γεννήματα. Ὁ πόλεμος, λόγου χάριν, ὁ μεταξὺ Αὐγούστου καὶ Ἀντωνίου, ἂν ἀποδίδουσιν εἰς τὴν περὶ κυριαρχίας τῆς οἰκουμένης φιλοδοξίαν τῶν δύο αὐτῶν μεγάλων ἀνδρῶν, οὐδὲν ἄλλο ἴσως ἦτο, εἰμὴ ἐπιφθόνου ζήλου καρπός.

8.

Ἐπὲρ τὰ πάθη πειστικώτερος ῥήτωρ δὲν ὑπάρχει. Οἰονεὶ δὲ αὐτόματον ἀποτελοῦσι ταῦτα τέχνην, κανόνας ἔχουσιν ἀπαισίτους. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ ἀπλοῦστατος τῶν ἀνθρώπων, ἂν πάθος αὐτὸν ἐλαύνῃ, πείθει εὐκολώτερον ἢ ὁ εὐγλωττότατος ῥήτωρ, ὁ πάθους ἐλεύθερος.

9.

Τὰ πάθη καὶ ἀδικίας μετέχουσι καὶ ὑπὸ τῆς πλεονεξίας παραφέρονται. Τούτου δ' ἔνεκεν ἐπικίνδυνος εἶναι ἡ ἐπικράτησις αὐτῶν· πρέπει δὲ νὰ δυσπιστῆ πρὸς αὐτὰ ὁ ἄνθρωπος, καὶ ὅταν ταῦτα φαίνωνται λογικώτατα.

10.

Ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ καρδίᾳ δινηκεῖσ τις ἐπικρατεὶ παθῶν δημιουργία· διότι ἅμα πάθος τι καταρρέουσ, σχεδὸν πάντοτε πάθος ἄλλο ἀπὸ τῶν ἐρεπιῶν αὐτοῦ ἀναθίειναι.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΟΙΚΙΑΣ ΤΟΥ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ

Ὁμολογεῖται ὅτι ἡ καλλιτεχνικὴ κατασκευὴ τῶν οἰκοδομημάτων ἐμφαίνει τὸν βαθμὸν τοῦ πολιτισμοῦ τὸν ὑπάρχοντα ἐν τινι πολιτείᾳ. Ἐπειδὴ δ' ὅμως αἱ ἀρχαῖαι πολιτεῖαι ἀντικείμενον εἶχον μᾶλλον ἐκταῖς ἢ τὸ τοῦ πολίτου πρόσωπον, ἢ ἀνωτέρω ἀρχὴ δέον ὡσ πρὸς ἐκεῖνας νὰ ἐφαρμοσθῆ ἐπὶ τῶν δημοσίων μᾶλλον οἰκοδομημάτων ἢ ἐπὶ τῶν ἰδιωτικῶν· καὶ τῷ ὄντι ὅτε τὰ πρῶτα ὑπερεῖχον κατὰ τε τὴν τέχνην καὶ τὴν σεμνότητα, ἢ πολιτεία διέτρεχε τὴν ὁδὸν τῆς προόδου καὶ τῆς δόξης, τούναντιον δὲ ἡ ὑπεροχὴ τῶν ἰδιωτικῶν ἐμαρτύρει τάσιν ἀτομικοῦ συμπερόντος ἐφ' ἧς οὐδέποτε εὐδοκίμησε πολιτεία ἀρχαία. Τούτου ἔνεκα βλέπομεν τὴν ὑπεροχὴν τῶν ἰδιωτικῶν οἰκοδομημάτων ἀναφαινομένην πάντοτε ἐν τῇ παρακμῇ τῶν ἀρχαίων πολιτειῶν· οὕτως ἐπὶ τῆς ἐντελοῦς διαφθορᾶς τῶν Ῥωμαίων ὑπῆρχον οἰκίαι δίκην πόλεων ἐξοικωδομημέναι, ad modum urbium exedificatae, καθὼσ λέγει ὁ Σαλλούστιος, ἐπὶ δὲ τῆς ἐκπτώσεως τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἰδίως κατὰ τοὺς Μακεδονικοὺς χρόνους ἦσαν τινὲς τὰς ἰδίας οἰκίας τῶν δημοσίων οἰκοδομημάτων σεμνοτέρως κατασκευασμένοι, ὡσ μανθάνομεν ἐκ τοῦ Δημοσθένους.

Ἐν τῇ παρακμῇ τῶν Ἀθηνῶν ἔζη, ὡσ πασίγνωστον, καὶ ὁ Σωκράτης· ὅπως δὲ κατὰ πάντα διεκρίνετο ὁ φιλόσοφος ἐκεῖνος τῶν συγχρόνων αὐτοῦ, οὕτω διέφερε καὶ κατὰ τὴν οἰκίαν, ἧτις μικρὰ οὕσα καὶ εὐτελής, ἀνεμίμνησκε μᾶλλον τὰς ἀρχαίας οἰκίας τοῦ Ἀριστείδου καὶ τοῦ Θεμιστοκλέους καὶ ἐφαίνετο τρόπον τινὰ διαμαρτυρομένη κατὰ τῆς τάσεως τῆς συγχρόνου ἰδιωτικῆς πολυτελείας. Ἡ μεγάλη δὲ αὕτη ἀντίθεσις καὶ τὸ κλέος τοῦ φιλοσόφου κατέλιπον ἡμῖν εἰδήσεις τινὰς περὶ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, ἀς παρατιθέντες συνειλεγμένας δυνάμεθα ἐξ αὐτῶν ὡσ ἐκ φιλολογικῶν ἐρεπιῶν νὰ παραστήσωμεν ἐν τῇ διανοίᾳ ποῖα τις ἦτο ἢ περὶ ἧς λόγος οἰκία τοῦ Σωκράτους.

Ἐν πρώτοις εὐρίσκομεν αὐτὴν μικροτάτην ὅλων τῶν ἐν Ἀθήναις οἰκιῶν, αἵτινες τότε ἦσαν πλείονες ἢ δεκακίς χίλιας τὸν ἀριθμὸν. Τούτου ἔνεκεν ὁ μὲν Ἀριστοφάνης ἀποκαλεῖ αὐτὴν οἰκίαν, ὁ δὲ Ἀλκιβιάδης ἐδίδου εἰς τὸν Σωκρά-

την μέγαν τόπον ἵνα ἐνοικοδομήσῃ οἰκίαν, ὅπερ ὅμως ἀπέβριψεν ὁ φιλόσοφος.

ἴσως ὁ τοῦ Σωκράτους οἰκίσκος ὑπῆρχεν ὡκοδομημένος, καθ' ἂν τρόπον ἐδίδασκεν ὁ φιλόσοφος ὅτι πρέπει νὰ οἰκοδομῶνται αἱ οἰκίαι. Ἀλλὰ καὶ ὁ Σωκράτης ἐνόμιζε ὅτι πρέπει τις νὰ οἰκοδομῆ τὰ μὲν πρὸς μεσημέριαν ὑψηλότερα, ἵνα ὁ ἥλιος τὸν μὲν χειμῶνα μὴ ἀποκλείηται, τὸ δὲ θέρος παρέχῃ σκιάν ὑπὲρ τῆς στέγης πορευόμενος, — τὰ δὲ πρὸς ἄρκτον χθαμαλότερα, ἵνα μὴ ἐμπίπτωσιν οἱ ψυχροὶ ἄνεμοι.

Ἡ θύρα τῆς οἰκίας ἦτο λίαν μικρὰ, θύριον καλουμένη ὑπὸ τοῦ κωμικοῦ, πιθανῶσ δ' ἔσπερετο ῥόπτρου· τοῦτο ὅμως δὲν ἐξάγεται, ὡσ νομίζει ὁ ἐκδότης τῶν Νερσελῶν Teuffel (Λειψ. 1863) ἐκ τῶν στίχων τοῦ ποιητοῦ

τί ταῦτ' ἔχων στραγγεῦμαι

ἀλλ' οὐχὶ κόπτω τὴν θύραν;

διότι γινώσκομεν ὅτι ὁ Ἀριστοφάνης χάριν γέλωτος ποιεῖ ἐνίοτε τὰ πρόσωπα ἀγροίκως κόπτοντα τὰς θύρας (ἴδε Βατρᾶχ. σ. 38. 462)· ὅθεν τὴν ἔλλειψιν τοῦ ῥόπτρου ἐδυνάμεθα μᾶλλον νὰ ὑπονοήσωμεν ἐκ τοῦ Πλάτ. Πρωταγ. 310 Β, καθ' ὃ Ἰπποκράτης ὁ Ἀπολλοδώρου ἐλθὼν πρὸς τὸν Σωκράτη «ἐκρούσε τὴν θύραν τῆ βακτηρία» ἀλλὰ καὶ ἐκ τούτου οὐδὲν θετικὸν δυνάμεθα νὰ πορισθῶμεν, διότι ἡ ἐπίσκεψις ἐγένετο ἐπι ὄρθρου βαθέος, ὅθεν ἐν τῷ σκότει προχειροτέρως εἶχεν ὁ Ἰπποκράτης τὴν βακτηρίαν ἢ τὸ ῥόπτρον, ἂν ὑπῆρχε. Περὶ δὲ τῆς ἑλλείψεως τοῦ θυρωροῦ περιττός πᾶσ λόγος, διότι τοιοῦτους εἶχον ἐν Ἀθήναις ὀλίγιστοι μόνον οἰκοί — οἱ κατ' ἐξοχὴν ὄλθιοι.

Ἐν τῇ αὐτῇ τῆς οἰκίας ὑπῆρχεν ὁ ἰδιωτικὸς βωμός ἢ ἡ ἐστία τοῦ Σωκράτους, ἐν ἧ πολλὰ εἶδον αὐτὸν θύοντα· ὡσ δὲ ἡ θύρα κατὰ τὸ μέγεθος ἦτο ἀνάλογος πρὸς τὴν οἰκίαν, οὕτω καὶ ὁ βωμός θὰ εἶχεν ἀνάλογον λιτότητα πρὸς ἐπ' αὐτοῦ θυσίαν μικρὰς ἀπὸ μικρῶν θυσίας.

Καὶ ταῦτα μὲν μᾶλλον κατ' ἐξωτερικὴν ὄψιν περὶ δὲ τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς οἰκίας ἔχομεν εἰδήσεις ἀναφερομένας μόνον εἰς τὴν ἀνδρῶντιν, ἧτοι εἰς τὸ ἐνδικαίτημα τοῦ φιλοσόφου· ἡ δὲ κυρία Ξανθίππη, ὡσ σεμνὴ καὶ σώφρων Ἀτθίς εἰσθῦτα

εἶσα ἦτιχοι μένειν δόμων

ἐτήρησε πάντη ἄγνωστα τὰ κατ' αὐτὴν. Τὸ ἐν-
1. Ταῦτα σχεδὸν νομίζει καὶ ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀ' τῶν Οἰκονομικῶν: «καὶ πρὸς εὐημερίαν δὲ καὶ πρὸς ὑγίειαν δὲ (τὴν οἰκίαν) εἶναι εὐπνοῦν μὲν τοῦ θέρουσ, εὐήλιον δὲ τοῦ χειμῶνος· εἴη δ' ἂν ἡ τοιαύτη κατάβολος οὕσα καὶ ἡ ἰσοπλατής».

2. Ὁ Barthelemy ἐν τῇ Περιοδείᾳ τοῦ Ἀναχάρσιδος οὕτω σαφῶσ ὁρίζει τὴν θέσιν τοῦ οἰκιακοῦ βωμοῦ:

«Πλείστα οἰκία ἔχουσι ὅπισθεν κήπων, ἔμπροσθεν δὲ μικρὰν τινα αὐλὴν καὶ συχνότερον εἶδος τι στοᾶς, ἧτις ἀπολήγει εἰς τὴν θύραν τῆς οἰκίας, φυλαττομένην ἐνίοτε ὑπὸ ἰσθμοῦ τινός. Ἐκεὶ δὲ ὑπάρχει ὅτε μὲν εἰκῶν τις τοῦ Ἑρμοῦ, ἵνα διώκῃ τοὺς κλέπτας, ὅτε δὲ κύων, ἐπιφουδότερος ὢν τοῦ ἀγάλματος, καὶ πάντοτε σχεδὸν βωμός τις τοῦ Ἀπόλλωνος, ἐφ' οὗ θύει ὁ οἰκοδεσπότης προσερχόμενος ἡμέρας τινὰς».

διαίτημα λοιπὸν τοῦ Σωκράτους ἦτο ἐνδεὲσ πάσης γραφῆς καὶ ποικιλίας, διότι αὐταὶ κατὰ τὸν φιλόσοφον «πλείονας εὐφροσύνας ἀποστεροῦσιν ἢ παρέχουσι». Ἐν αὐτῷ ὑπῆρχεν εἰς σκίμπος, ἧτοι κλινίδιον εὐτελής, ἐφ' οὗ ὑπνωττεν ὁ μέγας τῆς Φαιναρέτης υἱός. Ὁ σκίμπος δὲ οὗτος ἦτο, φαίνεται, καὶ τὸ κάθισμα τῆς ὑποδοχῆς.

Λύχον ἀμφιβάλλομεν ἂν ἔκαιεν ὁ Σωκράτης τὴν νύκτα· τοῦλάχιστον παρὰ τῷ Πλάτῳ δεχόμενος τὸν Ἰπποκράτην ἐν βαθείᾳ νυκτὶ, ἀντὶ ν' ἀνάψῃ τὸν λύχον, ἐξανίσταται μετ' ἐκεῖνου εἰς τὴν αὐλὴν καὶ διαμῆνει αὐτοῦ μέχρις ὅτου φῶσ γίγνεται.

Ἐν τοῖς στρώμασι τοῦ σκίμποδος ὑπῆρχον καὶ τινὰ τῶν ζωύφιων ἐκεῖνων ἄπερ ἐλύπησαν οὐκ ὀλίγους περιηγητάς τῆς Ἑλλάδος — δηλ. κόρεις, ἢ, κατὰ τὸν κωμικὸν, Κορίνθιοι καὶ φύλλαι. Μηδὲ νομίσῃ τις ὅτι ταῦτα εἶνε ὑπερβολὴ τοῦ Ἀριστοφάνους ἐπὶ σκοπῷ κωμικῷ γενομένη· τοσοῦτον πενιχρός καὶ ἡμελημένος ἦτο ὁ βίος τοῦ φιλοσόφου ὥστε οὐδεμίαν ὑπερβολὴν κατελίμπανεν εἰς τὸν κωμικὸν ποιητὴν.

Ἐπὸ τὸν σκίμποδα ἴσως ἐκεῖνον ἔκειντο, ὡσ τις ἄθικτος παρακαταθήκη, αἱ βλαῦται, ἧτοι τὰ ὑποδήματα τοῦ Σωκράτους, ἄπερ σπανιώτατα ἐφόρει, τὸν δὲ πλείονα χρόνον διετέλει ἀνυπόδητος. Ἐν τῷ Φαίδρω τοῦ Πλάτωνος 229 Α λέγει ὁ Φαίδρω πρὸς Σωκράτην: «εἰς καιρὸν, ὡσ ἔοικεν, ἀνυπόδητος ὢν ἐτυχον· σὺ μὲν γὰρ δὴ ἀεὶ». Σημειωτέον ὅμως ὅτι, ὡσ φαίνεται καὶ ἐκ τούτου τοῦ χωρίου, ἀνυπόδητος ἐπορεύοντο καὶ ἄλλοι πολλοὶ ὅχι ἄποροι.

Οὕτω λοιπὸν εἶχεν ἡ οἰκία τοῦ Σωκράτους κατὰ τε τὸ ἐξωτερικὸν καὶ ἐσωτερικὸν καθ' ὅσον μανθάνομεν ἐκ τῶν ἀρχαίων. Αἱ ὀλίγαι αὐταὶ εἰδήσεις μαρτυροῦσι τὴν μικρότητα καὶ τὴν εὐτελείαν αὐτῆς καὶ τὴν μεγάλην φιλοσοφικὴν λιτότητα τοῦ Σωκράτους. Γιαούτη δὲ οὕσα ἡ οἰκία, ἀναγκαιῶσ ἦτο ἐλαχίστης ἀξίας· ἐν τῷ τοῦ Ξενοφῶντος Οἰκονομικῷ λέγει αὐτός ὁ Σωκράτης: «ἐγὼ μὲν οἶμαι, εἰ ἀγαθοῦ ὄνητοῦ ἐπιτύχοιμι, εὐρεῖν ἂν μοι σὸν τῇ οἰκίᾳ καὶ τὰ ὄντα πάντα πάνυ βραδίως πέντε μνᾶς». Πέντε μναὶ ἰσοδυναμοῦσι πρὸς 125 τάλληρα· ἐπειδὴ δὲ τοσοῦτου ποσοῦ ἐτιμᾶτο πᾶσα ἡ περιουσία τοῦ Σωκράτους, ἔπεται ὅτι ἡ οἰκία αὐτοῦ ἤξιζε τρεῖς μόνον μνᾶς (75 τάλληρα), τὴν ἐλαχίστην τιμὴν Ἀττικῆς οἰκίας. Ἐντεῦθεν δὲ συνάγομεν ὅτι ἡ λοιπὴ περιουσία τοῦ Σωκράτους ἦτο ἀξία πενήτηκοντα μόνον τάλληρων (2 μνῶν) τοῦτο ὅμως ἀποθαίνει σχεδὸν ἀπίστευτον, διότι τότε πῶσ ἐτρέφετο αὐτός, ἢ Ξανθίππη καὶ οἱ τρεῖς παῖδες αὐτοῦ; Ὁμολογεῖται ὅμως ὅτι ὁ Σωκράτης διετέλει ἐν μυρία, ὡσ αὐτός λέγει, πενία, ἦν κυ-

1. Ἡ τιμὴ τῶν ἐν Ἀθήναις οἰκιῶν ἀνέβαινεν ἀπὸ τριῶν μέχρις 120 μνῶν, ἧτοι 8,000 τάλληρων.

ρίως παρήγεν ἡ ἀφιλοκέρδεια καὶ ἐν γένει ὁ φιλοσοφικός βίος αὐτοῦ.¹

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

* * * Ὁ ἀθυρόστομος ὁμοιάζει ἀσφράγιστον ἐπιστολήν, ἣν ἕκαστος δύναται ἀκόπως ν' ἀναγνώσῃ.

* * * Τὰ μυστικά ὁμοιάζουσι τὰ ὄστρεϊδια, ἅτινα ἐκπνέουσιν ἅμα ἀνοιχθῶσι.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Τοιαύτη εἶνε ἡ προσπάθεια τῶν ἀμερικανικῶν ἐφημερίδων πρὸς ταχύτεραν δημοσίευσιν τῶν εἰδήσεων, ὥστε ἡ ἀντίζηλος τοῦ «Χρόνου» τῆς Ἀγγλίας ἐφημερίς ἐν Ἀμερικῇ «New-York Herald» συντηρεῖ ταχύπλοον (yacht) 65 τόνων καὶ μήκους 30 μέτρων, ὅπερ ἐξερχόμενον εἰς τὸν Ὠκεανὸν προὔπαντᾷ εἰς τὸ ἀνοικτὸν πέλαγος τὰ διευθυνόμενα εἰς Νέαν Ὑόρκην ἀτμόπλοια, καὶ λαμβάνει πρῶτον εἰδήσεις ἅς κοιμίζει εἰς τὴν σύνταξιν τῆς ἐφημερίδος. Πλὴν δὲ τούτου κοιμίζει εἰς τοὺς ἐν τοῖς ἀτμόπλοιοις ἐπιβάτας ἐφημερίδας, εἰδήσεις, προγράμματα καὶ τὰ τοιαῦτα.

Οἱ ἐν τῷ ταχυπλόῳ τῆς ἐφημερίδος ἀφηγηταὶ (reporters) εἶνε ἄνθρωποι ἀκούραστοι, περίεργοι, ἐνίοτε δὲ καὶ ἀδιάκριτοι· ἐκ τοῦ ταχυπλόου πηδῶντες εἰς τὸ ἀτμόπλοιο ὅπερ πλησιάζουσι, ἐρευνῶσι τὰ πάντα καὶ τάχιστα γνωρίζουσι, τοὺς νεολόγους τοῦ καταστρώματος. Πόσοι δ' ἐκ τῶν ἐπιβατῶν δὲν εὐλογοῦσι τὸ ὄνομα τῶν ἀφηγητῶν αὐτῶν, οἵτινες ἐρχόμενοι εἰς προὔπαντησιν των κοιμίζουσιν αὐτοῖς νωπὰς εἰδήσεις τῆς Ἀμερικῆς καὶ Εὐρώπης.

Ἡ Ἀμερικανὸς τις ἰατρός ὀνόματι Σαμουήλ Ρόδγερ, ἐκ τοῦ Ἁγίου Φραγκίσκου τῆς Καλιφορνίας, γράφει ὁ «Ἄσθρ τῆς Ἀνατολῆς», ἀνεκάλυψε τρόπον, διὰ τοῦ ὁποίου οὐ μόνον ἡ σήψις τῶν νεκρῶν ζώικῶν σωμάτων ἐμποδίζεται ἐπ' ἀόριστον, ἀλλὰ καὶ ἀρξαμένη σταματᾷ ἐν τῇ πορείᾳ τῆς, ἡ δὲ σὰρξ διατηρεῖ οὐ μόνον τὴν ἑλαστικότητα, ἀλλὰ καὶ τὴν χροιάν αὐτῆς.

Ἡ μέθοδος αὕτη συνίσταται μετὰ τὴν διάτρησιν τοῦ ὀμφαλοῦ διὰ κοινῆς τινος βελόνης, εἰς τὴν διὰ κοινῆς σύριγγος ἔκχυσιν ὑγροῦ τινος, οὗτινος ἡ χημικὴ κατασκευὴ τηρεῖται μυστικῇ, εἰς τὰς κοιλότητας τοῦ θώρακος καὶ τῆς κοιλίας. Τὸ ὑγρὸν τοῦτο ἐκάλεσεν ὁ ἐφευρετὴς ἀλλικτορ (allikton), τὸ μηδέποτε λῆγον, παῦον, ἥτοι αἰώνιον, ἔχει δὲ ὁσμὴν παρεμπερῆ πρὸς τὴν πίσσαν, ἔνεκα τοῦ ὁποίου τὰ δι' αὐτοῦ διατηρούμενα κρέατα (διότι καὶ πρὸς διατήρησιν ἐδωδύμων κρεάτων μετεχειρίσθη αὐτὸ ὁ κ. Ρόδγερ καὶ τὸ εὖρε τελεσφόρον) λαμβάνουσιν ὁσμὴν λίαν δριμύειαν καὶ καθίστανται ἄχρηστα πρὸς

1. Ἐσταχυολ. ἐκ διατριβῆς τοῦ κ. Σ. Δ. Βάλλης, δημοσιεύσεως ἐν τῷ «Ἀθηνῶν», παρεκλήθησιν τῶν παραπομπῶν. Σ. τ. Δ.

βρῶσιν. Τὸ οὐσιωδέστερον ὅμως ἀναφορικῶς πρὸς τὴν ἀνακάλυψιν ταύτην εἶνε, ὅτι ἡ διὰ τοῦ ὑγροῦ τούτου διατήρησις δὲν κοστίζει περιεσσότερον τῶν 5 ταλλήρων, ἥτοι 25 φράγκων!

Ἡ ὁ περιώνυμος περιηγητὴς Στάνλεϋ πρότινος ἐδημοσίευσεν ἐν Λονδίῳ, παρὰ τῷ Σαμψῶν Low, τὴν λεπτομερῆ ἐκθεσιν τῶν ἐρευνῶν του ἐν τῇ κεντρικῇ Ἀφρικῇ κατὰ τὸ ἔτος 1874, 1875, 1876 καὶ 1877. Τὸ μέγα αὐτὸ σύγγραμμα, φέρον τίτλον «Διὰ μέσου τῆς σκοτεινῆς ἠπείρου» σύγκειται ἐκ δύο τόμων εἰς 8ον ἐκ 500 σελίδων ἕκαστον, κεκοσμημένων δι' εἰκόνων κατακεχωρισμένων ἐν τῷ κειμένῳ ἢ καὶ τετυπωμένων ἰδίᾳ, πινάκων διαφόρου μεγέθους κτλ. κτλ. Ἡ γαλλικὴ μετάφρασις ὀσονούπω δημοσιεύεται ὑπὸ τοῦ Hachette.

ΥΓΙΕΙΝΗ

Γάλλος ἰατρός ἐν τινι διατριβῇ πραγματευόμενος περὶ τῆς ὠφελείας τῶν κραυγῶν καὶ ἐν γένει τῶν κλαυθμῶν ὑποστηρίζει, ὅτι τὰ δάκρυα καὶ αἱ κραυγαὶ εἶνε δύο μέσα, δι' ὧν ἡ φύσις ἀνακουφίζει τὰς ἀλγηδόνας. Οἱ δ' ἀσθενεῖς οἵτινες ἀλγοῦντες δὲν θέλουσι νὰ κλαύσωσι νομίζοντες τοῦτο ὡς ἀνάξιον τῆς ἀνδρικῆς ἀξιοπρεπείας, θεραπεύονται πολὺ δυσκολώτερον ἐκείνων οἵτινες δὲν ἐμποδίζουσι τὰ δάκρυά των.

Ἀναφέρει δὲ ὡς παράδειγμα ἄνθρωπὸν τινὰ ὅστις ἐν διαστήματι ὀλίγων ὥρων ἠλάττωσε τὸν σφυγμὸν του ἀπὸ ἑκατὸν εἰκοσιν ἕξ εἰς μόνον ἐξήκοντα, καὶ τοῦτο διότι γινομένης ἐπ' αὐτοῦ ἐγχειρίσεώς τινος δὲν ἐκράτησεν οὔτε τὰς κραυγὰς του οὔτε τὰ δάκρυα. Ἐάν λοιπὸν σοὶ ἐπέλθῃ ποτὲ εἴτε συμφορὰ τις εἴτε ἀλγηδὼν οἰαδήποτε καὶ αἰσχύνησαι νὰ ἐπιδείξῃς ἐνώπιον ἄλλων τὰ κατέχοντά σε αἰσθήματα, ἀποχώρησον εἰς τὸ δωμάτιόν σου καὶ ἐκεῖ μόνος κλαῦσον, στέναξον ἐν ἀνέσει καὶ ταχέως θ' ἀνακουμισθῇς. Κατὰ τὴν γνώμην δὲ ταύτην αἱ κραυγαὶ τῶν μικρῶν παιδιῶν δὲν πρέπει νὰ ἐμποδίζωνται, ἀλλὰ πρέπει νὰ τὰ ἀφίνωμεν νὰ κλαίωσι καὶ νὰ κραυγάζωσιν ὅταν ὑποφέρωσιν ἐνδύχλησιν τινὰ. Διότι ἄλλως δυνατὸν νὰ ἐπέλθῃ ἀσθένειά τις σπουδαιότερα, οἷον ἐπιληψία, σπασμοὶ καὶ εἴ τις ἄλλη νευρικὴ ἀταξία.

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

Τρόπος διατηρήσεως τῶν σταφυλῶν.

Δέσον μὲ σπάγγον τὰ σταφύλια ἀπὸ τὴν ἀκραντων καὶ ὄχι ἀπὸ τὸ κοτσάνι των καὶ κρέμασέ τα οὕτω, ὥστε τὸ ἐν μὲ τὸ ἄλλο σταφύλι νὰ μὴν ἐγγιζῶσιν ἄλληλα, αἱ δὲ βόγες των νὰ μένουν κεχωρισμένοι.

Κατὰ τὸν Φραγκλίνον τρεῖς εἶνε οἱ ἀξιόλογοι φίλοι γραῖα σύζυγος, γέρον σκύλος καὶ τὰ μετρητά.